

Domači prijatelji

TAKO JE PRAV!

Čemu bi razsipavali denar tujcem, ko imate domačina strokovnjaka z največjo zalogo v Jugoslaviji, tako rekoč pred nosom! Ako se Vam aparat pokvari, ga prinesite k meni. V moji delavnici, ki je specializirana samo za popravljanje in montažo gramofonov, se vsi nedostatki **takoj** — med garancijsko dobo **celó zastonj** — in poceni popravijo.

Pridite in oglejte si

mojo veletrgovino z gramofoni in ploščami, ki ni samo na papirju, marveč tudi v resnici velikanska in nad vse dobro založena z vsemi gramofonskimi predmeti!

PRINESITE SVOJE RABLJENE PLOŠČE V ZAMENO

Centrala za splošno gramofonijo

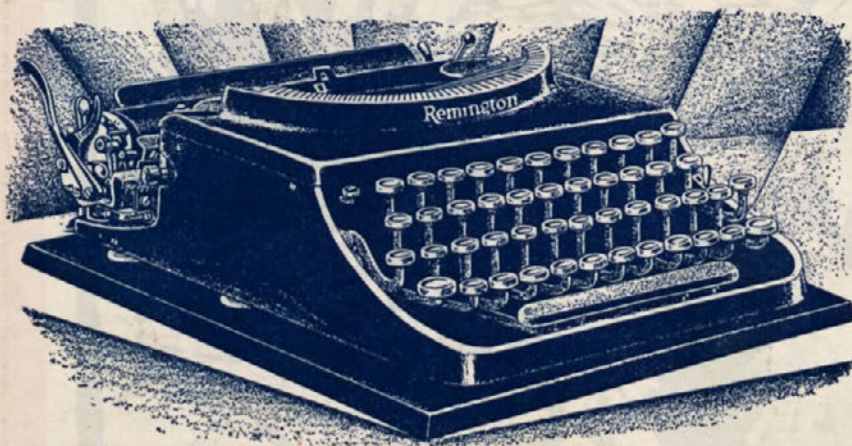
GRAMOFON A. RASBERGER, LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA št. 34

Telefon št. 3383

Zastopstvo tvornic: „Columbia“, „Elektrola“, „His Masters Voice“, „Odeon“, „Polydor“, „Viktor“

Zanesljivim osebam prodajam na lahke obroke.

Interesenti dobe cenike brezplačno!

*Naš
novi model*

REMINGTON NORMAL

nekaj večji kot **PORTABLE**, v elegantnem kovčegu.
Ima tabulator in vse uredbe kot veliki pisalni stroji

GLAVNO
ZASTOPSTVO

A. PRELOG LJUBLJANA

Marijin trg št. 8 Telefon 3 4 5 6 Wolfova ulica št. 1

Stroji REMINGTON imajo svetoven sloves. — Popolnejših ni!

Backin

Dr. Oetkerjev
pecilni prašek,
vanilinov sladkor,
puding, kreme in
kolači so najboljši!

Nova izdaja!
„Šolska knjiga“ (v
nemškem jeziku)
cena Din 15.—.

Dr. Oetkerjevi recepti:
Izdaja „P“, gratis,
„F“, ilustrirane
receptne knjige
(v nemškem jeziku),
ki jih dobite pri
svojem trgovcu, če
ne, pa direktno pri
tvrdki

Dr. A. OETKER,
d. z o. z., Maribor
Priložite Din 5.— v
znamkah.

Radi koledarja se je tisk 10./11. številke nekoliko zakasnil, kar naj cenjeni naročniki blagohotno oprostite.

Naročnina za reviji «Domači prijatelj» in «Naš obzor» je Din 60.—, polletno Din 31.—, četrtletno Din 17.—. Naročnina samo za «Domačega prijatelja» je letno Din 40.—, polletno pa Din 21.—. Ameriški naročniki naj pošljejo v priporočenem pismu 2 dolarja. Posamezna številka stane Din 7.—. Izdajata konzorcija revij «Domači prijatelj» in «Naš obzor».

Odgovorna za izdajateljstvo in upravo Rija Podkrajšek, za uredništvo urednik Emil Podkrajšek. Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič) — vsi v Ljubljani.

Uredništvo in uprava sta v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 13, prtl.

Podružnica uprave je v Zvezni knjigarni, Šelenburgova ulica.

Vsebina 10.-11. številke „Domačega prijatelja“.

Ivan Matičič: Češnje. — Vladimir Kapus: Jutro v Kamni gorici. — Mirko Kunčič: Otrok osemnajstletnik. — Ilirija in Slovenci. — Martin Andersen Nexö: Ura menjave. (Prevedel Mile Klopčič.) — Miss Thalia. — Frédéric Mauzens: Živa blagajna. (Iz francoščine prevedel dr. A. Debeljak.) — Ferdo Delak: Zastopniki nove plesne umetnosti. — Še nekaj o Wigmanovi. (Metoda Vidmarjeva.) — Žena brez sramu. — Buster Keaton snima. — Melodija krvi. — Beograjski bohemi. (B. D. Z. Ruffo.) — Ali hočete izvedeti resnico o sebi? Mi Vam jo povemo. — Pogovor o novih knjigah. — Kako in kje vzgajamo svoje otroke. — Praktični nasveti. — Smešnice.

Vsebina 10.-11. številke „Našega obzora“.

L. K. Lazarevič: Prvikrat z očteom v cerkvi. (Prevedel Ivan Podgornik.) — Ivo Peruzzi: Leopold Kovač. — Dva dneva primorske kulture. — Japonske prikazni in demoni. — Jesen na Rabu. — Starine v Dalmaciji. — Ivo Zor: Prišli smo s počitnic... — Radio. — Svetovna radiofonska oddajna postaja. — Brezžični telefonski promet med Argentino in Švico. — E. Justin: akad. slikar-grafik: Orig. lesorez. — Za kratek čas. — Šah. — Dr. Ivo Pirc, direktor Higijenskega zavoda v Ljubljani: Žitna kava.

Naslovna stran linorez „Devinski grad“ je delo akad. slikarja Cvetka Ščuke.

Tvornica kemičnih in farmacevtskih preparatov

Ph. Mr. J. Kolař, Ljubljana VII.

Priporoča cenjenemu občinstvu:
Cholothesan proti želodčnim kamnom.

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg štey. 15

DEŽNIKI

Na drobno! Ustanovljeno leta 1839. Na debelo!

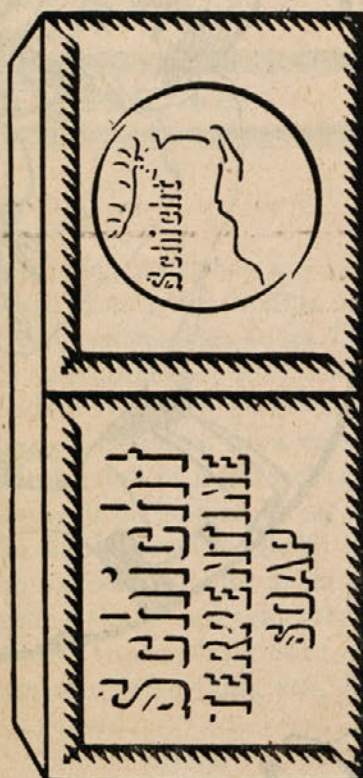
Ako želite zdravo in dobro kavo, uporabljajte vedno

**KOLINSKO
CIKORIJO,**

izboren pridelek
za kavo!

Med 7 prednostmi ena :

**Velik
kos**

in vendar najčistejše, najžlahtnejše
jedrnato milo. — Zraven tega priročno
in tako izdatno, da je za rabo res najcenejše

Schichtovo Terpentinovo Milo

Zdravje in sreča

Mamica in otročiček, vsa čista dehtita žarita svežosti, okusna, oskrbovana. Veselo zdravje se smeje z lestečimi zobmi. Dnevna gojitev s »Kalodontom« je najsigurnejša pot, da obvarujete lepoto in zdravje Vaših zob.

Sarg'ov

KALODONT

DOMAČI PRIJATELJ

ILUSTRIRANA DRUŽINSKA REVIIJA

LETO III.

OKTOBER-NOVEMBER 1929.

ŠTEV. 10-11.

Ivan Matičič:

Češnje

a naših vrtovih češnje zore. Češnje rdeče in žametnočrne, češnje drobnice, sladke ko ajdov cvet. Zore očancem, ki so jih vzredili, dekličicam, ki jih z zvonkim smehom osvežujejo, drobnim pticam rode, ki so jim spevale, dokler so bile še v cvetju, zdaj pa čivka-joč čakajo sadu.

Na Lucijinem vrtu pa češnje več ne zore. Tam ni več petja, ne smeha, rože v gredi venejo. Nizki parobek molči sredi vrta, Lucija hodi mimo, plaha in nema, s trpkim vzdihom zre na spomin in misli na dni, ko je še češnja zorela...

Bila je nedelja. Fant in dekle sta šla za vrtovi.

«Glej, češnje, Lucija!»

«Češnje, Šime!»

«Kako je letos polna!»

«Še nikoli tako.»

«Hm, bi splezal nanjo?»

«Ti? Visoka je.»

«Četudi. Se je ne strašim.»

«Ne? Dokaži, Šime!»

«Nalašč pojdem.»

«Poizkusi. Še nihče je ni zmagal brez lestve. Sam ne prideš, vzemi si lestvo. Čakaj, pojdeva oba, le krilo si preoblečem.»

Dekle gre v kamro, fant objame deblo. V krepkih sunkih se spenja po gladkem deblu, s škornji si lovi oporo. Deblo je visoko, ravno, vsakdo ga ne zmore, toda fant ne omaga. Pokazati hoče dekletu, da je prvi v vasi, nikogar se ne straši, češnje najmanj. Lucija se bo čudila, še bolj ga bo imela rada. Kvišku, v vrh!

Vroč, sopeč doseže veje, se oddahne. Sočni sad se mu zasmee v lice. Češnje, češnje! Polne, žametnočrne. Šime hlastne v sladki sok. Še

više, glej, na koncu vej je sad še polnejši, še slajši. Joo, polne kobule se mu cede v rokah. Odpne si nedrje: še za Lucijo češnje! Čemu bi se trudila gori, ko ji lahko on ponudi polno nedrje sadu. To bo gledala Lucija! Prišla bo, misleč, da on še čaka na njeno pomoč, pa bo zdrsnil doli in ji iztresel iz nedrja sladke krvi. To se ji bo smejal, ko se ji bo cedil rdeči sok po sladkih ustnih. Gledal jo bo, gledal, a ko se bo zvečerilo, ga bo dekle objelo... Še više, v vrh! Tam je sad tem sočnejši, na koncih nevarnih vej najslajši. Šime se spenja v vrh. Čim nevarnejša za fanta pot, čim više utrzan, tem slajši sad...

Šime se oklepa vej, ki že komaj drže težke kobule, kako naj zmorejo še fanta. Glej, vrh se upogiba, visi čisto upognjen, a Šime lovi kobule in misli na sočna Lucijina ustna... Pazi! Veja se ulomi, Šime se zasmee, zavihra z rokami, opore ne ulovi več... Stoj, vzravan se pogreza zviška, zapre oči, pada z naraščajočo težo... Silovito, trdo se pogrezne v tla, zastoka, upogne glavo in nepremično obsesti na podvihanih nogah...

Iz kamre prihiti Lucija: «Hihihi! Glej me, Šime, bosa sem, za na češnjo sem zrela, ne?»

«Hm,» se prisiljeno nasmehne iz trave fant.

«Pojdiva, brez lestve. Ti greš naprej, jaz bom plezala za tabo. Ako omagam, se te opri-mem za škorenj. Velja? Nu, vstani, Šime!»

«Ne morem...» se stemni mladeniču obraz.

«Ti?»

«Lucija!»

«Vstani in dokaži, kar si obljubil. Glej ga, kako se izmika. Šime!»

«Pustiva češnje... na, k meni sedi...»

«Mislila sem, da si bolj junačen. Nu, pojdem sama.»

«Lucija!»

«Ne, Šime. Pokažem ti, kaj zmorem. Glej, takole, Šime.»

Sunkoma se odžene bosača od tal in se prožno spenja po deblu. Šime zre za njo s trpečim izrazom.

«Juhé, Šime!» se oddahne dekle v vejah. «Joo, tako polne so! Veje se šibe. Na, Šime, pokusi naše.» Spusti mu vejico. «Na, še, še, pokusi, kako so sladke naše češnje.» Kobulec za kobulcem spušča nanj, vsega obsuje s sladkim sadom. «So dobre, Šime?»

«So...» poveša mladenič glavo.

«S koncev vej so še slajše, tiste zobljejo le tički. Nu, čakaj, Šime.» Dekle si zaviha predpasnik. «Zanj še slajših. Zobala jih bova doli. To bo gledal, imel me bo še rajši. Čuj, Šime, si že vse pozobal?»

«O, boli...»

«Kaj praviš?»

«Joo, ne morem...»

«Hihi, potrpi!»

«Ne, ne!»

«Ni treba gori, Šime, počakaj! Naberem jih poln naročaj, imela bova oba dosti.»

«O Bog!»

«Glej vrh, kako je poln. Gori so najslajše.»

«Ne, Lucija!»

«Ne boj se zame! U, vranča, ena veja je že ulomljena, vihar jo je upognil.»

«Lucija, ne!»

«Juhé, Šime! Te so res najslajše. Le čakaj, zobala jih bova do mraka. Potem pa... v krčmi svira godec...»

«O Bog!»

«Šime, sladke so ko kri...»

«Jooo!»

«V krčmo, Šime, ali pa zapleševa kar tu pod češnjo.»

«Ooo!»

«Trenutek še. Nu, dovolj jih bo.»

Srečna se spušča doli s polnim naročajem. Ob deblu zdrsne v travo.

«Šime, fant! Na sladke krvi!»

Mladenič zre v dekleta z ugaslimi očmi, bled, izmučen.

«Šime!»

«Moj Bog!»

Dekle odskoči: «Šime!»

Fantu omahne glava vznak...

Prihite ljudje, ga dvignejo iz trave. Zaritega v zemljo z muko izrujejo iz tal. Šime zarjove, moške odstopijo: Obe nogi ima zlomljeni v kolenih...

Odpeljali so ga v daljne dalje, odkoder ni bilo več vrnitve...

In češnja je morala na tla...

Vladimir Kapus:

Jutro v Kamni gorici

Lipnica, kristalno čista,
v ranem jutru je po rokah pohitela,
zašumela in se zasmejala,
starcu spečemu ponagajala.
Kolo kovaško, staro, odrevenelo,
obupano je zaškripalo.
Nerodno se je zavrtelo,
saj komaj dobro je zaspalo,
že goni nagajivka ga na delo.
Mehovi zgrbani in zaprašeni,

v vignjecih so zaječali.
Kot da bi dela težkega se bali,
globoko vzdihnili in potožili
stari ješi, črni ženi,
ki ji v naročju oglje ježno zažarelo.
Po nakovalih udarila so kladva,
jekleno pesem so zapela,
v rano, vzhajajoče jutro
je zazvenela pesem dela.

Mirko Kunčič:

Otrok osemnajstletnik

Kam bi s tem bolnim hrepenenjem v oči,
s to plaho otroško stopinjo
preko življenja prepado, strmin,
skozi vihar in pustinjo?
Kam bi s tem srcem sanjavim in mehkim,
s to sladko otožnostjo v duši?

Spolzka je pot čez močvirje do zarij.
Padeš — in vse se poruši.
O, tudi jaz sem zataval nekoč
s sanjskim nasmehom v daljine,
z vero v privide in pravljič šepet —
zdaj je vse groblja davnine — — —

Ilirija in Slovenci

Akad. slikar E. Justin: Originalni lesorez.

Dne 13. t. m. smo odkrili v Ljubljani Napoleonov spomenik v proslavo 120letnice Ilirije oživljene. Prav je, da se spominjamo tiste dobe in da smo se — četudi kasno — z vidnim znakom poklonili spomenu velikega cesarja.

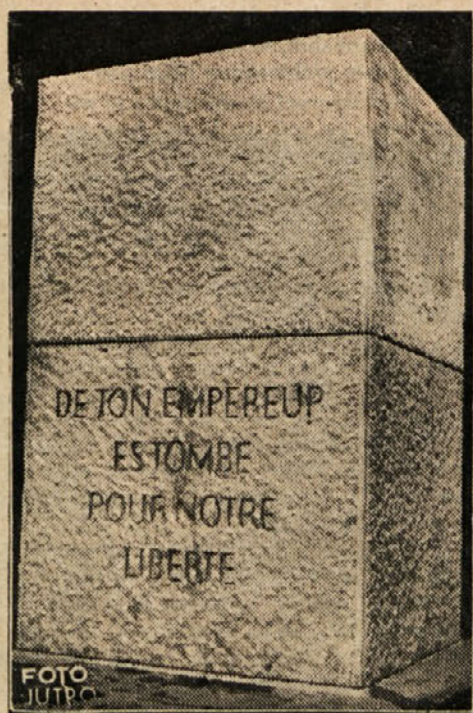
Pred 120 leti je zasedel Napoleon naše kraje in ustanovil na naših tleh «Ilirske dežele» kot del svojega prostranega cesarstva. Ilirske dežele so segale od Soče do Save in Une, od povirja Drave in Velikega Kleka pa do Lovčena in Adrije. Za generalnega guvernerja teh pokrajin je postavil Napoleon svojega maršala Marmonta, moža, ki je vzlic svoji vojaški suknji visoko cenil umetnost in prosveto in ji na vso moč pospeševal. Maršal Marmont je imel svoj sedež v Ljubljani, ki je postala tako upravno in duševno središče Ilirskih dežel.

Doba francoske uprave — četudi je bila zelo kratka — je za nas Slovence velikanskega pomena, zlasti zaradi blagodejnega vpliva, ki ga je imela na slovenski jezik in s tem na naš narodni preporod. Ta doba pomenja prebujenje slovenskega naroda iz dolgotrajnega spanja. Francozi so nam dali prvi narodno šolo. Slovenščina se

je uvedla v osnovne in srednje šole, kjer je gospodoval dotlej samo nemški jezik. Dobili smo skoraj popolno univerzo. Tudi v državnih uradih bi bila slovenščina lahko izpodrinila nemščino, pa žal nismo imeli pravega moža, ki bi bil utiral slovenščini pot v urade, kakor je to storil Vodnik v šoli.

Z dalekosežnimi reformami na prosvetnem in upravnem polju so priznali Francozi našemu jeziku pravice, ki jih dotlej ni imel, in ki je postal na ta način narodni jezik. Le žal, da Slovenci na tisto veliko dobo nismo bili prav nič pripravljeni, in tako je marsikatera francoska reforma ostala po naši krivdi samo na papirju.

Ko so Francozi odšli iz naših krajev, smo sicer zopet izgubili vse pravice in privilegije, ki so nam jih oni prinesli, vendar pa nam je ostala prebujena narodna zavest, ki nas je vodila potem do končnega osvobojenja.

Vzidanje prahu neznanega francoskega vojaka.

V ponedeljek, 30. septembra, je bil na svečan način shranjen v primerno vdolbino prvega kamna Napoleonovega spomenika na Valvazorjevem trgu v Ljubljani prah francoskega neznanega vojaka.

Danski pisatelj Martin Andersen Nexö je letos 26. junija dovršil svoje 60. leto. Rojen v ubožnem predmestju Kopenhagna kot četrti izmed enajstih otrok revne delavske družine, je že otrok moral na svoj način pomagati staršem. Iz preprostega delavca je postal svetovno znan pisatelj. Kakor so njegove novele močne, vendar je njegova sila v romanih. Dve njegovi glavni deli pričata o tem; sta to »Pelle osvojevalec«, ki ga smatrajo za najboljši socialni roman svetovne literature, ter roman »Stine, človeški otrok«, roman proletarke od detinjstva do smrti. Z romanom »Pelle osvojevalec« pa si je osvojil tudi trdno mesto v svetovni literaturi.

★

V vasi Oester-Vestrupu je velik praznik; botrina ali svatba — ali morda sedmina? Ne, veliki, vsakoletni žetveni praznik je! Žetev stoji seveda še na polju, in nihče bi ne smel slaviti dneva pred večerom. Toda veselo dansko ljudstvo z otokov se zanaša na vreme in na svojega boga; in kakor je vajeno jemati predjem na dobre darove življenja, tako praznuje tudi žetveni praznik zdaj, ko so noči svetle in je poletje na višku. Kar imaš, imaš —

Vse so povabili, matadorje višje vasi in preprosto prebivalstvo nižje vasi.

V veliki dvorani zborovalnice je pokrita miza za več sto ljudi; mize se šibe pod pezo jedoč. A še izdaleč ni prostora za vse hkrati. Pa je višji oskrbnik razdelil goste v skupine po njih položaju v človeški družbi — da bi preprečil spopade.

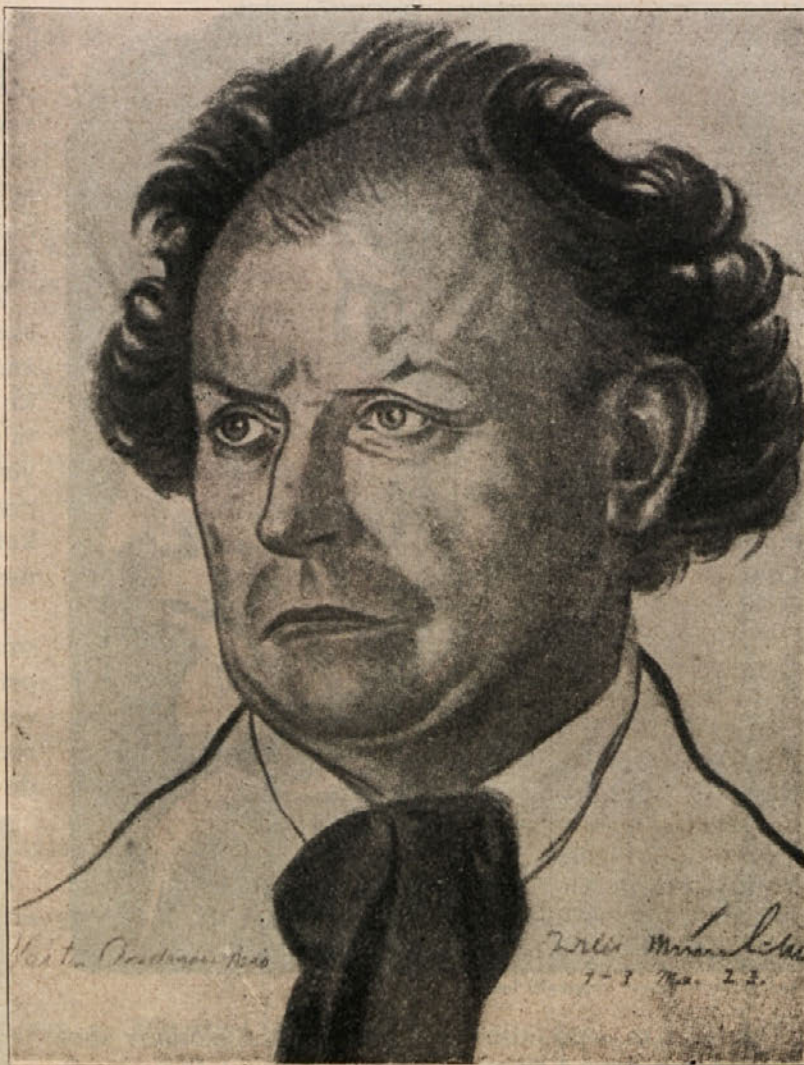
Za mize so se posedli oskrbnik in župnik, okrožni zdravnik in ostali uradniki okraja, dva, trije veleposestniki in veliki kmetje. Ti tvorijo prvo skupino, kakor se pač spodobi, in vsi imajo silne trebuhe; priznati pa jim je treba, da jih polnijo silno dostojno. S silno slastjo jedo, vendar se jim prav nič ne mudi in na povsem svoj način sede za mizo. Videti je, kakor bi sedeli za mizami le iz vljudnosti — ali pa mogoče domovini na ljubo. Posledica dolge vaje in vzgoje.

Zunaj pred zborovalnico se nestrpnost prestopljive prebivalstvo nižje vasi, cerkovnik in pristavnik. Celo neki bajtar je med njimi — poročen je s hčerko nekega kmeta.

Vratove iztegujejo proti oknom dvorane, ali ne bodo kmalu končali višjevaščani. Najbolj pogumni si celo upajo v dvorano in z opazkami zasmehujejo one za mizami.

»Da, da, Hans Nielsen,« je dejal eden veleposestnikov, »kar počakaj še. Tudi za vas bo še kaj ostalo!« Nato se vsi zakrohočejo, da odmeva po hiši — in jedo dalje z vso slastjo. Hans Nielsen pa gre godrnjaje spet iz dvorane k svojim ljudem. »Mi kmetje držimo vendar vse pokonci!« pravi.

Potem spet čakajo, govore o vremenu in vetru, o bogu in kralju — in čakajo. Čakanje se jim dozdeva dolgo

Martin Andersen Nexö — šestdesetletnik.

kakor človeško življenje, nestrpnim kakor so, hlepečim, da bi vendar že sodelovali pri početju v dvorani.

Spodaj ob klonici za brizgalnico stoje poljski delavci — kočarji in dninarji s svojimi ženami — kar v gruclah. Prišli so prav za prav le, da bi opazovali, kako bodo drugi jedli — da bi se ob njih slasti veselili. Tudi nje so povabili — zakaj višji oskrbnik ne pozabi nikogar — toda šele za drug dan praznika in na nasoljeno meso. Mogotcem v dvorani ni tega prav nič mar, tako da se jim ni treba ničesar bati, marveč se lahko brezmejno udajajo pričakovanju prihodnjega dne, sproti pa lahko občudujejo živžav višje vasi za mizami v dvorani.

Onstran na travniku ob vaškem ribniku pleše mladina. Vsa iz sebe je, saj so tudi njo povabili — k tretjemu dnevu praznika, da pospravijo ostanke.

Notri za mizami so polagoma popustili orožje. Veleposestniki in veliki kmetje se iztegujejo, kolca se jim, višji uradniki se naslanjajo na mize in si trebijo zobe po najnovejši modi ter tlačijo natrebke v svoje čeljusti; pri tem se jim vsakokrat pogled nežno zamakne.

«Na, zdaj se je pa treba le malo premakniti», pravi navsezadnje zavaljen veleposestnik in se pretegne. «Moj bog, kako sem se naložil in nabil!»

«Da, čast bodi bogu!» reče vneto župnik in vstane. Že stoji cerkovnik za njegovim stolom, da ga zamenja...

Nižjevaščani se vsujejo v dvorano, še preden so jim napravili prostor. Hrup odhoda hrumi kakor bojni grom iz dvorane, da se oni s travnika pomaknejo do oken. «Ah, samo menjajo se!» zakličejo in se smehljajo kakor bi se pravkar rešili velikega strahu.

Višjevaščani prepuščajo svoje prostore naslednikom s premišljeno počasnostjo, z dobrodušnim popustljivim roganjem njih vnetosti: «Da, da, zdaj tudi vi lahko preizkusite svoje moči; se bo pač izkazalo, kdo je bil najbolj požrtvovalen v službi domovine! Prav lahko je biti v opoziciji in kritizirati; a zdaj dokažite z dejanji, vi dobri ljudje!» Ne odgovore jim, marveč se zadovolje s tem, da previdno prikrimajo. Dovolj je bilo besed, zdaj si žele dejanj.

Poprej pa upravnik še zakliče na zdravje kralju. Hura! klici obeh vasi se zlijejo hkrati v en sam klic — šele potem je prišla ura za nižjevaščane.

Dninarji so napram tej skupini manj bojzljivi; skoro vsiljivo tišče svoje obraze v šipe na oknih in se rogajo brez vsega strahu onim v dvorani.

In glej, nižjevaščani imajo res povsem drug način, kako početi s stvarjo. Pred obedom pobožno molijo — v smrtni tišini; potem s silo zgrabijo orodje in z odločno kretnjo sežejo po jedachi. Nimajo dolgoletne vaje prejšnje skupine, jesti z dostojnostjo, ki si je priuči človek, če ga med jedjo gledajo vse oči prisotnih. Usta odpirajo širše

kakor je, če se strogo vzame, potrebno — s tem pa ni rečeno, da so bolj požrešni mimo prednikov.

A videti je bilo tako; in nič čudnega bi ne bilo, ko bi tretjo skupino zaskrbelo za prihodnji dan. Ko pa so se v dvorani lotili celo sodov z nasoljenim mesom, so začeli zunaj godrnjati. Najbolj korajžni so si upali celo noter in so se pričeli prepirati.

«Boste morali pač potrpeti, dobri ljudje», je dejal Hans Nielsen, tisti od poprej. «Zdaj smo končno prišli mi na vrsto, in mi sedimo dobro, zakaj mi sedimo na svojih!» Privzdignil se je malo s stola ter se ves zadovoljen udaril po zadnjici.

«Da, in tudi vaš čas pride nekoč, če ne tu, pa v nebesih», je dejal cerkovnik z glasom, ki se ga je bil naučil od župnika. Vsi se krohočejo, da grmi, in jedo z vso slastjo nasoljeno meso. Poljski delavci pa se vrnejo godrnjaje k svojim zunaj.

«Saj vendar mi delamo», govorijo med seboj.

Zunaj na travniku pleše jasna mladina in od samega veselja nič ne čuti — saj je povabljen k tretjemu dnevu praznika, na ostanke. Mogoče ji sploh ne bodo pustili nobenih ostankov, pa je vendarle vesela; praznik je praznik, pa naj že bo s pojedino tako ali tako.

Potem pa tudi — saj je čas toplih dni in svetlih noči; vse njive so sočnozelene, vse meje so v cvetju. Zaradi tega pač je bodočnost mladine vsa v sijaju, ki ga nihče ne more zatemniti; zaradi tega pleše neutrudljivo in pusti starejše, da se stepejo za pojedino.

Mnoga pokolenja nove mladine so šla preko zemlje kot obluba lepše dobe, ki jo hočejo nekoč izpolniti. In lepše mladine nismo izlepa imeli, kakor je ta, ki pleše po trati. Morda se nam topot obeta izpolnitev.

Prevedel Mile Klopčič.

Miss Thalia

Udruženje gledaliških igralcev je priredilo dne 15. septembra veliki bohemski večer v Unionu. Na tem večeru je zbrano občinstvo izvolilo Miss Thalia. Gledališka uprava ji je podarila celoletni abonement za dramo in opero, vodstvo Elitnega kina Matice pa jo je dalo filmati. Miss Thalia je morala preizkusiti težko vajo pred aparatom in pet tisoč amperjev močno lučjo. Snimanje se je vršilo v operi na odru. To je bilo prav za prav prvo filmanje v ateljeju v Ljubljani. Režiser je določil motiv in scenarij, in Miss Thalia je morala pokazati svoje igralske zmožnosti. Igrati je morala mlado damo, kako bere, hodi, premišljuje, kako je vesela in žalostna. Filmanje je bilo dokaj težko, ker gledališka razsvetljava ne ustreza filmski, ki zahteva povsem svoje. Najboljše slike so tiste, ko je Miss Thalia žalostna in ko se smeje. Zelo dobre so bile slike pred opero.

V zadnjem času se poskuša vedno bolj tudi filmanje pri nas. Žal, da se to vrši samo nekako za gotove prilike. Turistovski klub «Skala» filma prvi slovenski planinski film, ki bo svojevrstni dogodek, ker je dosedanje filmanje izredno dobro uspelo. Miss limo, da bi ne bilo napak, če bi se slovenski pridobitni in kulturni krogi malo zgibali, da bi se ustvaril kak večji slovenski originalni film itd. Imamo Ito Rino, več amaterskih poizkusov, tudi gledališki igralci bi prišli v poštev. To so naše mimohodne misli ob filmu «Miss Thalia», ki je prvi režiserski in tehnični poizkus filmanja v ateljeju. Film je izvršil Metod Badiura.

Potegnil sem listnico, izvlekel iz nje sveženj bankovcev, da je Ivona kar širom zazevala, ter izjavil:

«Dva tisoč frankov je zame... Zdaj moram na žalost voditi gospodarstvo... Ostalih osem najst tisoč je zate... Odpelješ se v Cannes ali v Nico ali v Menton, sploh nekam v ono smer... In čim prej, tem bolje... No vidiš!»

Končal sem svojo krotovičnico po načinu Elzeara Philiberta in sem se silil, da bi mi bil glas rezek.

Ivona je za trenotek pomolčala. Potrebovala je nekaj časa, da bi se preverila, da se ji ne sanja in da je vse to gola resnica... Potlej je šinila pokonci, mi planila za vrat in zavriskala od radosti.

«Kumel!»

«Dušica moja!»

Pritisnil sem si jo na prsi, ona pa mene, vendar sem jo takoj izpustil, ker je dosti močnejša od mene in mi je zapirala sapo, ne da bi bila zapazila.

«Si zadovoljna?» sem golsnil, ko sem si od dahnul.

«Zadovoljna? Na! Viš? Smejem se in samo za dva solda, pa bi pačela vekati, tako sem zadovoljna...»

«Jaz tudi!»

In zares so nama bile oči obema vlažne in glas se je malone tresel.

Pomisli no!» je povzela za besedo. «Dvajset tisoč... Petdeset tisoč frankov... In potem še po vrhu, kako je to zabavno!»

«Zabavno? Kaj je zabavno?»

«I, kar si mi pravil! Oj, kako hudo me ima, da bi bila tam!»

«Saj še nocoj lahko greš, ako želiš,» sem dejal. «Ampak tedaj bo treba precej stopiti v kako potniško posredovalnico, da kupiva vozovnico in pridrživa prostor...»

«Kakšno vozovnico?» je dejala Ivona.

«Tvoj vozni listek za v Nico, za v Cannes...»

«Kako?» mi je prestrigla besedo. «Morda ka-li ne misliš, da te bom pustila tu? No, ta je pa že prehudal!»

«Ampak...» sem se vštulil.

«Torej si mislil, da se mi hoče na Azurno obrežje? O ne! V Neuillyu, na Bineaujevem bulvaru št. 43 bi bila rada...»

Odšla je v sosedno stanico in zaprla duri za seboj. Bil sem poparjen in sem stoje čakal, ne vedoč, kaj bi storil ali kaj bi si mislil, dokler me ni smod izpodbodel proti kuhinji, kjer se je koštrunova obara začela paliti...

Nekaj minut zatem se je mesna jed kadila na mizi in potrkal sem na sobne duri.

«Vse v redu,» se je odzvala Ivona, «pripravljena sem.»

Pokazala se je. Smuknila je bila v svojo kupilno obleko in se pokrila s praznjim klobukom.

«Kaj pa to diši?» je rekla in vihala nos. «Si pozabil obaro na ognju? Nič ne de... Saj menda ne misliš, da bova jedla tu te stare izjedi, ko naju čaka sijajno kosilo v najinem začaranem dvorcu? Hajd na noge! Povezni si klobuk na glavo!»

Odrinila sva, pustivši obaro, od katere se je dimilo proti nizkemu in črnemu stropu.

V.

Sedela sva drug drugemu nasproti in jedla mešana jajca s kukmaki.

Komorni sluga je stal pred mizico za ostanke obeda. Videti je bilo, da mu je nekaj besedo zaprlo Otodi ob prihodu mu je bila Ivona rekla, da bi prekinila vsako možno dvomnost:

«Jaz sem varovanka gospoda Philiberta. Poslej bom stanovala tukaj z njimi. To popoldne si bom izbrala svojo sobo. Medtem pa bom seveda kosila in, če ni nič ostalo za hištrno, pa naročite, naj gre kdo po biftek.»

Čudil sem se, kako neprisiljeno je mladenka govorila. Človek bi bil menil, da je od nekdanj imela velikega kuharja, ki ji je stregel za mizo.

Jaz se dosti težje prilagodim okoliščinam, osobito v takih zadevah. Groza me je služinčadi. Da se prav razumemo. To so razen redkih izjem jako vrli ljudje in jaz sam sem bil svoje dni zelo prijatelj s komornim slugo odlične hiše, z enim od najboljših dečakov, kar mi jih je bilo kedaj dano srečati. A ne morem trpeti, da bi mi kdo stregel. To mi nekam nerodno hodi. Venomer me mika, da bi se opravičil. Zategadelj sem se, ko sem živel v Courbevoii, zadovoljeval v prvih časih s postarno postrežnico in šele po Loustaujevi smrti, ko sem imel Ivono pri sebi, sem najel mlado služkinjo, ampak tako majhno, malone tolikšno kakor jaz, in pa s kmetov je prišla...

Ta služitelj, ki se je ponašal liki dvorni upravitelj, mi torej ni bil nič kaj k srcu prirasel. Bil je še isto tako preprosto napravljen kakor davi, v progastem telovniku in belem predpasniku s podbradnico, toda nekaj mi je pripovedovalo, da si bo drevi, ko bo stregel pri večerji, nataknil frak.

Za jajčnikom je prinesel zrezkov, potlej rusko solato in naposled za vmesno jed smetano... Lepo v redu je razpostavil pol nizozemskega sira, hruške in suho drobno pecivo. Elzear Philibert je po vsej priliki imel sredstva, da se je izborna hranil, in ni zametaval dobre jedi. Rdeče vino je bilo bordoško, belo tudi, obojno pa izvrstno. Pokusil sem obe kapljici,

prilil pa sem obilo vode, kajti slednja količaja močna pijača mi gre takoj v glavo, bil pa sem že tako in tako dovolj zmeden, ko sem vendar potreboval vso svojo neokrnjeno zavedo. Ivona pa je bila več in brez primesi, in sicer samo belo vino, ki ji je močno pogodu, toda ona laglje prenaša alkohol ko jaz. Sicer pa bi ji bila množina jedi, ki jih je tokrat spravila pod streho, dovolila, požreti brez opaznosti dokaj kakršne koli tekočine. Aj! razburjenje je ni pripravilo ob dober tek! Sicer pa, je li bila sploh kaj razburjena? Očarana, da, to se ji je videlo na svetlih očeh, jaz pa, ki jo poznam, sem uganil, kako se brzda, da je ne bi prevzelo prekipajoče veselje... Nikake bojazni pred tajno, morda strašansko, ki naju je obdajala. Nobena plahosti v tem malone razkošnem nakitju, kjer sem jaz igral vlogo bogatega tujca. Mirno je sukala strežnika, kadar ji ta slučajno ni prehitel njenih želj. Vpraševal sem se, kako naj ga kličem, tega moža, ki mu nisem vedel imena, in sprjaznil sem se celo z mislijo, da bom moral z nožem potrkati na kozarec, ako bi želel obrniti nase njegovo pozornost... Ivona pa je dejala meni nič tebi nič:

«Kruha, Ivan, prosim...»

Strežaj se je požuril s krušnico in zamomljaj:

«Viktor mi je ime, gospodična...»

«Hvala, Viktor...» je odgovorila moja čudovita varovanka ter izbrala krajček.

Ko je bila slastica končana — Ivona je v resnici zlorabila suho drobno pecivo — je Viktor vprašal:

«Naj prinesem kavo v salon?»

Elzear Philibert jo je najbrže srebal za mizo, vendar navzočnost nove gospodinje bi bila utegnila predrugačiti obrednik.

«V salon», je velela Ivona.

*

Zdaj pa, kume, hišo pregledovat, kakor gre lastniku.»

Ivona je popila svojo skodelico kave. Premotrila je steklenice «praskavca», ki jih je prinesel postrežnik, ali ob napisih — rum, konjak, whisky — se je samo namrgodila.

In iz dvorane sva stopila v pridvor.

Odprl sem vrata nasproti one sobe, odkoder sva prihajala, ter ugledal pisalno mizo v slogu Ludovika XV., knjižnico, zelene škatle iz lepenke. Na pisalni mizi je stal telefon.

«Delavnica», sem naznanil.

Zopet sem zaprl duri ter odšel in otvoril one, ki so bile nasproti vhodu v obednico.

«Biljard...»

Viktor je prihajal iz salona z velikim pladnjem, na katerem je bil prinesel kavo. Napravil sem kar se da neprisiljen obraz in odprl tretja vrata, namreč ena izmed obojih, ki so bila na koncu veže... Držala so v črn kotiček, kjer si nejasno razločeval obris metlá, omelo z dolgim ročajem, lopatico za smeti, cunje...

Tema in te nerazločne oblike so me sunkoma vrgle nazaj. Ako bi bilo potreba, bi mi bile poklicale v spomin, kakšen je moj položaj. A kaj neki si je mislil služabnik, videč moj preplašeni pokret?

Ivona se niti zdrznila ni. Ali brez dvoma si je tudi ona mislila, da so v podobni hiši, kjer od vseh strani strežejo nate neznane stvari, takšna skrovišča vsaj nevšečna, in ko je sama zaloputnila durce, v katerih je tičal ključ, jih je hladno zaklenila ter mi pomolila ključ. Spravil sem ga v žep. Za trenotek sva se molče gledala, potlej pa je dekle izpregovorilo:

«Sedaj pa pojdiva v hištrno...»

Oddrobnela je za Viktorjem, ki je izginil skozi druge duri v ozadju. Hodila sva po tesnem hodniku in dospela v kuhinjo tik za slugom. Na dolgi mizi v sredini je bilo pogrnjeno za dve osebi. Pred enim namizjem je sedela zavaljena ženščina. Ob najinem prihodu je vstala.

«Kar naprej obedujte, Marija,» je velela Ivona.

Debela ženska je brez ugovora zopet sedla. Ivona je morala tokrat pogoditi pravo ime.

«Pa tudi vi, Viktor,» je dodala mlada gospodarica.

Služabnik se je usedel nasproti kuharice in se zopet spravil nad salato, ki jo je bil pustil, da nama je postregel s kavo.

Ivona se je ozirala okrog sebe, za njo pa je lukala tolsta donda, ker ji je skoro gotovo Viktor vzbudil radoznalost, govoreč ji o tej nenadni nedoletnici, ki je tako rekoč padla iz nebes. Potem je odšla iz kuhinje in jaz za njo.

«Vrniva se v delavnico», mi je rekla.

Pet minut nato je bila prebrskala podlogo za pisanje in miznice kakor tudi zelene mape, potlej pa se je nejevoljna zasukala na peti, češ: Nič!

Vedel sem, česa je iskala: podrobnosti o zagonetnem Elzearu Philibertu. Med vožnjo iz Montmartskega predmestja v Neuilly me je doslovno obsipala z vprašanji. Kakšen poklic ima moj dvojnik? Kdo sta tista Američana, ki beži pred njima? In petdeset drugih, ki sem jih rad ali nerad pustil brez odgovora.

«Pa vendar morava priti na jasno o vsem tem,» je ponavljala, «kako naj se sicer brani?»

Prav za prav jo je gnala manj skrb za najino brambo nego radovednost, ne navadna ženska sničavost, ampak vedečnost tajnega policista, ki stoji pred mično skrivnostjo...

Vrnila se je v pisarno in se zaletela proti telefonu.

«Neuilly 125...» je čitala. «Zapomni si, boter, 125... To je naša številka...»

Nato je preiskavala v biljardnici. Nalašč rabim to besedo iz policijskega slovarja, kajti v tem trenutku me je dekle neobičajno spominjalo svojega očeta. Njega sem videl na delu, ko je

bil službeno dodeljen moji osebi tedaj, ko sem bil Živa blagajna, nato pa tudi še nekolikokrat pozneje ob različnih sodnih poizvedbah, pri katerih mi je bilo dovoljeno prisostvovati. V očeh svoje varovanke sem zopet videl taisti bistri in hladni pogled proslulega redarstvenega nadzornika. Njena praznična volja, ki jo je morala pravkar za mizo krotiti, je docela izginila. Nič več zabavnega ni videla v položaju. Tudi ni mislila o možni nevarnosti. Ena sama stvar jo je do korena zanimala: problem, ki ga je treba rešiti. Popolnoma gotov sem, da je tam, kjer sem jaz pazil samo na to, če ni morda kake listine, ki bi naju utegnila podrobneje poučiti, ona opažala neznatne potankosti, ob katerih so delovali njeni možgani. Malo poprej sem jo videl v sosedni sobi, delavnici, kako je na dolgo motrila čisto bel papir, ki ne bi bil obrnil moje pozornosti nase niti za dve sekundi.

«Tudi tu ni nič», je izjavila.

Zapustivši pritličje sva šla gori po širokem stopnišču od žoltga lakiranega lesa, ki je vodilo iz veže v prvo in drugo nadstropje. Pregledala sva sobe. V eni izmed njih, kjer sta stala dva velika kovčega, je po vsem videzu stanoval Elzear Philibert; tik nje pa je bilo stranišče z umivalnico, polno stekleničic. Druga vrata so držala iz Philibertove sobe v spalnico, sicer manj obširno, a prav tako razkošno; Ivona si jo je neutegoma prilastila. Vendar tukaj tudi nisva našla nobenega znamenja, ki bi naju utegnilo privedi na pravi tir. Vrnila sva se v prizemlje in skozi zadnji del hiše, kjer je bila takšna ploščad kakor na pročelju, sva krenila na šetnjo po vrtu, ki je nalikoval angleškemu gaju. Drevje na tej strani je bilo še lepše rasti ko nasadi pred vilo in rušine so bile okrašene z bronastimi kipi skoro naravne velikosti, ki so predstavljali nekaka olimpska božanstva. Vse to je bilo zares imenitno videti. Najemnina, ki se je bržkone plačevala na mesec, kakor je to navada pri takih opremljenih stanovanjih, je morala biti znatna, in brez veselja zame se mi bo v štirinajstih dneh pokazal lastnik ali njegov poslovodja s pobotnico.

Obisk ali bolje rečeno hišna preiskava je bila končana, vsaj za sedaj, kajti Ivona je dve ali tri minute pomolčala z nalahno zgrbančenimi obrvmi ter skomignila, rekoč:

«Pa!»

Ostri, malodane trdi pogled je izginil in v očeh ji je ostala samo še čista, iskreča modrina, sinjina morske vode na solncu...

«Bova videla kesneje,» je pristavila. «Najdeš včasih tudi takrat, ko ne iščeš. Medtem pa, ker sva pač danes rentirja — kdo zna, če bova še jutri? — izrabiva priliko. Klobuk si nataknem.»

Pojdeš od doma?»

«Pojdem, pa ti tudi... Že dolgo me ni bilo v velikih trgovinah... Odškodovati se moram...

Saj res, nekaj malenkosti sem tako in tako nameravala kupiti...»

Spotoma je Ivona velela najinemu vozitelju, naj ustavi pred pošto, ki stoji na Malesherbesovem bulvaru nekoliko nize od Monceaujevega parka.

«Nekaj pisem je treba poslati po cevni pošti,» mi je dejala.

«Pisem? Komu?»

«Eno Juliju Rikardu, da mu sporočiva, naj se več ne zanaša na naju... drugo pa gospodu Trévolu... Kako sem neumna, da si glavo belim in skušam razmotati to zadevo! Zanima pa me nazarenski, k srcu bi mi šla tudi tedaj, če ne bi ti v njej imel nobene vloge, samo spretna nisem kdo ve kaj... Za gospoda Trévola bo to otroška igrača... To je popolnoma v načinu njegovega pisanja in dosti je njegovih romanov, kjer je izhodišče še mnogo neobičajnejše...»

V uradu je kupila pri nekem okencu dve majhni višnjevi zalepki, me posadila nasproti črnilnika s kalno vsebino in mi narekovala poslanici. Tista, ki je bila naslovljena pisatelju, se je glasila takole:

«Dragi gospod,

Zaradi okolnosti, ki vam jih ustno povem, sem zapustil s svojo varovanko stanovanje v Montmartrskem predmestju. Veselilo bi me, ako bi mogel drevi govoriti z vami. Vprašajte po g. Philibertu.

Z odličnim spoštovanjem.»

«...spoštovanjem,» sem ponovil, pišoč to zadnjo besedo. «To nič ne pomeni, odlično spoštovanje,» sem dodal.

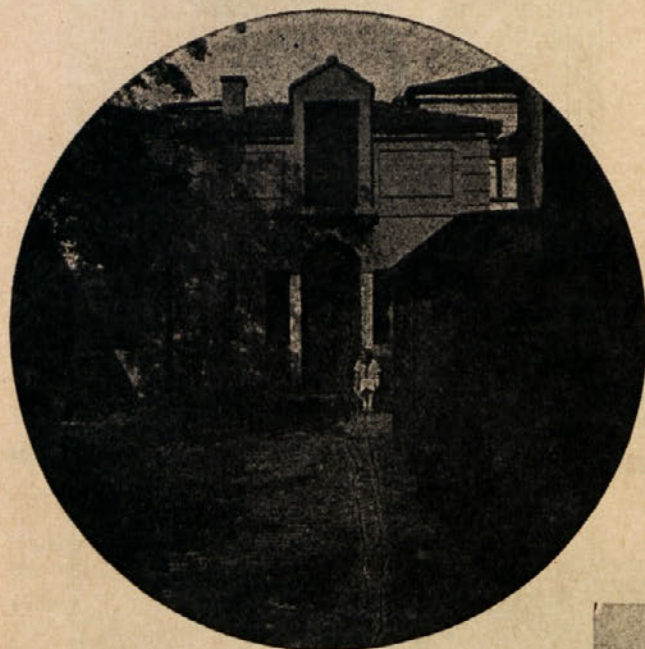
«Ne vem... To besedilo se dostikrat uporablja... Mogoče izraža to, da podpisnik ni brez srca niti brez odlike, kar se v ostalem strinja pri tebi... Pristavi še svoj naslov... Bineaujev bulvard 43...»

Čim sva zopet sedela v avtotaksi, je razlagala:

«Lahko bi bila šla midva k njemu v Condorcetovo ulico, ampak boljše je, da pride on v Neuilly... Problem se bo dal laglje razrešiti na mestu samem...»

Večino popoldneva sva zabila ne v eni, temveč v nekaterih velikih trgovinah, letaje iz ene v drugo. Ivona se je skušala nagraditi za vse zamude, kolikor se je dalo. Vreme je bilo še vedno lepo, izredno vroče. Ljudje so se zadrževali drug ob drugega pri vseh policah. Po dvigalih se je vse trlo. Od mene je pot curkoma tekla, to pa tem bolj, ker sem imel suknjič in površnik — Philibertov površnik in suknjič od čiste volne — neprodušno zopet. Kadar si v taki gneči ter imaš dvajset tisoč frankov pri sebi, je pametno, da si niti napol ne odpneš obleke. En bankovec sem izmenjal in spravil drobiš v hlačni žep, na katerem sem skoraj ne prestando roko držal. (Nadaljevanje prih.)

Zastopniki nove plesne umetnosti*

Vhod v šolo Mary Wigmanove.

RUDOLF VON LABAN.

Pravi začetnik nove plesne umetnosti je Rudolf von Laban. Pisati o njegovem pomenu in idejah, ni lahko, ker so Labanova literarna in teoretična dela tako komplicirana, da so popolnoma razumljiva le plesalcu.

Laban, čigar pravo ime je Rudolf Laban de Varasljias, je potomec prastarega ogrskega plemstva. Njegov oče je bil kot častnik v Orientu v garniziji. Tu se je Laban že kot otrok seznanil z orientalskim kulturnim plesom; posebno zanimanje pa so vzbudili v njem plešočci derviši. Ti otroški vtisi iz orientalskega življenja so bili nanj tako močni, da opazamo njih odsev v mnogih Labanovih ustvaritvah, ki jih preveva gotova bizarnost in eksotičnost.

Svojemu notranjemu nagnjenju sledeč, se je napotil v Paris k baletu. A nezadovoljen s tendencami baletnih šol, je zbral okrog sebe nekaj somišljenikov in pričel s študijem praplesov na udarce gonga. Njegovi prvi nastopi so bili javno zgražanje. A uverjen v zmago svojih idej, se je napotil s pristaši v Askono, živel kot asket in gradil svoje življenje na najprimitivnejši podlagi. Neumorno delo je prekinila l. 1914. vojna. Laban je odšel v Zürich; tu si je zgradil majhno gledališče in prirejal stalno plesne igre in komorne plese, ki so prinesli njegovemu imenu sloves. Po vojni se je odzval vabilu vodilnih nemških gledališč in vodil vse važne plesne prireditve na večjih nemških odrih in ustanavljal po vsej Nemčiji svoje plesne šole.

V svoji knjigi «Svet plesalca» ne imenuje Laban plesalca samo tistega, ki ustvari plesno umetnino. Tri vrste človeškega udejstvovanja navaja: čustvo, razum in hotenje. «Plesalec» je tisti, ki združuje v sebi te tri pojme. Kretnje so ples udov; beseda je ples glasilk, jezika in ustnic. Pisava je slika teh kretenj. Pisanje je ples roke; potemtakem je pisava

ples. Vse življenje je ritmično gibanje, ples je simbol svetovnih dogodkov. Plesalec je človek, ki na podlagi svoje notranje harmonije volje, čustvovanja in mišljenja zavedno doživlja in izvaja napetosti, kretne in ritem.

Umetniška oblika, ki jo je dal Laban plesu, sicer ne ustreza «abstraktnemu» plesu, imenujemo jo pa najtočneje «sodobni ples». Tudi Laban zahteva popolno osvobodjenje plesa od sorodnih umetnosti, a njegovo razmerje do pantomime na pr. ni v novem plesnem svetu dovolj točno. Tudi ne odklanja Laban slikarskih in pantomimičnih kretenj, ne dopušča pa, da bi one bile enakovredne prostorninsko-ritmičnemu izrazu giba. Plesalec naj ne ilustrira pisateljeve literarne vsebine, ampak naj si vsebino, če jo potrebuje, ustvari iz svojega plesalskega dojma. Labanove plesne igre in zborovska dela niso navzlic vsej lepoti in pomembnosti slogovno popolnoma čista, morda za tem niti ne stremijo, ker hoče Laban ustvariti skupno umetnino: enoto iz plesa, zvoka in besede. Želja vsch novih plesnih umetnikov je poseben plesni oder. Ples je prostorska umetnost. Naš oder pa posreduje le ploskovni,

Moški ples.

* Slike k temu članku so delo C. Rudolphove.

Skok.

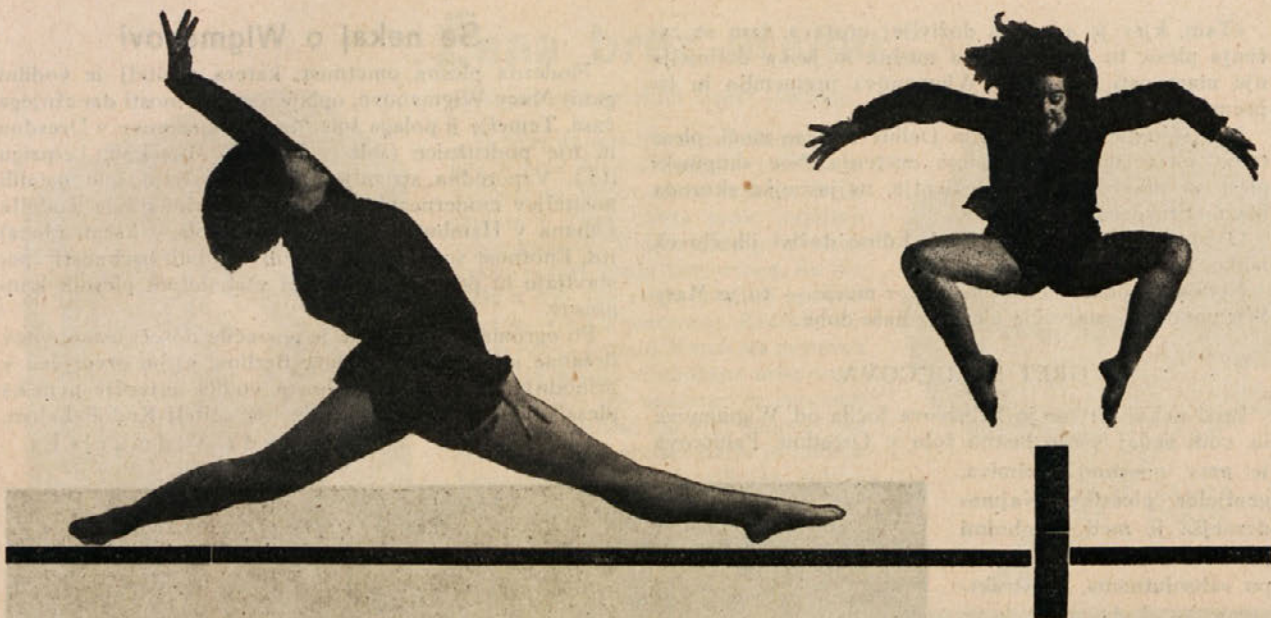
Študije rok.

Plesne študije.

refiefski vtis. Novi tridimenzionalni plesni oder bi moral nadelikovati amfiteatru ali circusu. Zanimive možnosti bi na pr. lahko nudil ples na višinsko različnih ploskvah. Tak oder bi seveda novi plesni slog odločilno prevrgel. Po zgledih Thoimata (1588), Feuilleta (1701), Noverresa (1768) in Delsartea (1860 do 1871) je napisal Laban današnje mu času prikladno plesno pisavo (*«Die Schrift des Tänzers»*, 1926, Jena, Verlag E. Diederichs). Laban izvaja vse telesne gibe iz šestih prostorninskih zaletov na šest različnih strani. Za karakterizacijo gibov je izumil posebno plesno pisavo, ki navaja za vsak gib prostorninsko smer, časovno dolžino in uporabo energije. Vrednost te koreografije tiči v tem, da bodo tudi plesne umetnine, prav tako kakor glasbene, ohranjene bodočnosti.

Kritika, ki jo piše mlada generacija na podlagi vedno novih plesnih izkustev, nikakor ne more zanikati velike pomembnosti in izredne veličine tega »čudovitega človeka svoje dobe«, kakor piše o Labanu Šikovski. Ravno nova iskustva in pridobitve dokazujejo, kako veliko razvojno možnost nudijo njegove ustvaritve.

Labanova največja dela so: Prometej, Casanova, Don Juan.

MARY WIGMANOVA.

Najrajši bi o njej sploh ne pisal. O tem velikem, velikem čudu bi moralo govoriti le čuvstvo svoj brezbesedni jezik.

Mary Wigmanova se je, sproščena meščanske mladosti, zatekla v Helleransko plesno šolo, odkoder je šla na potovanje po Italiji in prišla l. 1913. k Labanu v Askono, sprejela njegove teorije in se podvrgla njegovim idejam, ki so ji nudile jasnost v njeni poti k umetnosti. Med vojno se je borila v Švici za eksistenco in delala neumorno na lastni izpopolnitvi. Februarja l. 1919. je stopila v Davosu in Zürichu prvič pred javnost, kritika je postala nanjo pozorna, občinstvo pa si je na mah osvojila. Jeseni je napravila turnejo po Nemčiji in leta 1920. je bilo nje ime že tako cenjeno, da je ustanovila v Dresdnu lastno šolo.

Wigmanova je privedla Labanove ideje do absolutne zmage. Ona je ustvariteljica »absolutnega plesa«, to je tistega abstraktnega plesa, ki je le čisto še in že sinfonija giba.

Šola Wigmanove.

«Tam, kjer je samo še doživljaj postava, tam se začneja ples», to bi bila edina možna in jasna definicija nje umetnosti, saj pleše Wigmanova premembo in izpremeno duševnih leg.

Nje solo-plese deli R. von Delius v plese moči, plese teme, plese nežnosti in plese cvetenja. Nje skupinski plesi so pravo čudežno doživetje, najjasnejša skoroda blazno-prozorna izrazna sila.

O nje plesih se ne da pisati. Edino doživi jih človek lahko. Doživi in v njih živi.

Velika, globoka, neizčrpna kakor morje — to je Mary Wigmanova — največja plesalka naše dobe.

GRET PALUCCOVA.

Pred nekaj leti se je Paluccova ločila od Wigmanove in vodi sedaj svojo lastno šolo v Dresdnu. Paluccova

je prav posebno zanimiva, genijalna plesalka. Najmo-dernejša je med sodobnimi plesnimi umetniki. Zahteva po «absolutnem», «abstraktnem» in «kubičnem» je v plesni umetnosti našla v slogu Paluccove izpopolnitev. Njeni plesi so «konstruktivistični». Zato ni čuda, če se s to izredno in samosvojo plesalko v posebno veliki meri bavi Kandinsky, mojster barvne kompozicije na desavski stavbni šoli, ki piše v Kunstblattu (marca 1926) o njej: «Ples Paluccove je mnogostranski, motrimo ga lahko z raznih strani. Meni se zdi pri njej najvažnejša čudovito natančna zgradba ne le plesa v časovnem razvoju, ampak v prvi vrsti zgradba posameznih momentov.»

Ne samo v obliki (ker je končno tudi v ploskvi oblika), ampak tudi v prostorsinskem vplivu so njeni plesi kristalno čista, skončana umetnina. V plesih Paluccove najdemo predvsem gigantske, divje in viharne-groteskne motive, a enako mojstrsko obvlada tudi lirične in sladke (ne osladne!). Obliko nje plesov odlikuje stroga eksaktnost.

Kolikor mi je prostor dovoljeval oris teh treh glavnih zastopnikov nove plesne umetnosti, sem gledal na to, da sem v pričujočem članku v jasni in razumljivi obliki seznanil čitatelja «Domačega prijatelja» z razvojno smerjo novega plesa.

Še nekaj o Wigmanovi

Moderna plesna umetnost, katere nositelj je vodilni genij Mary Wigmanove, oplaja vse umetnosti današnjega časa. Temelje ji polaga šola Mary Wigmanove v Dresdnu in nje podružnice (šole v Berlinu, Münchnu, Leipzigu itd.). Vzoredna stremjenja predstavljajo šole ostalih nositeljev moderne plesne ideje, na primer šola Rudolfa Labana v Hamburgu, Folkwangova šola v Essnu (Joos) itd. Enotnost sodelovanja raznih vodilnih osebnosti vpostavlja in pospešuje sklepi vsakoletnih plesnih kongresov.

Po ogromnih težavah se je posrečilo doseči ustanovitev državne plesne visoke šole v Berlinu, ki bo otvorena v prihodnjih letih in ki jo bosta vodila največja nemška plesalka Mary Wigmanova in nje učitelj Rudolf Laban.

Metoda Vidmarjeva.

Plesna skupina.

Žena brez sramu

(Najnovejši vefilm Grete Garbo.)

«Žena brez sramu.»

O tem najnovejšem vefilmu, kjer igra Greta Garbo zadnjič z Johnom Gilbertom, lahko mirno trdimo, da je podala v njem Greta svojo najsijajnejšo kreacijo. Videti je, da je ta vloga kakor nalašč zanjo ustvarjena, da pokaže z njo svojo izredno sposobnost in visoko umetnost. Kratka vsebina: Iris in Gerald March sta potomca stare, že precej obubožane aristokratske rodbine. Iris moderno in sportsko vzgojena deklica, nje brat degeneriran alkoholik. Dva oboževalca jo ljubita. Elegantni postavni Neville in dobrodušni Boy. Ona je naklonjena že od mladosti bolj Nevilleu, toda mladeničev oče hoče na vsak način, da vzame sin kako drugo deklico za ženo, da bi

napravil s tem kariero in pridobil rodbini večji ugled. Zato je sklenil poslati sina v tujino. Iris je razočarana in v tem razpoloženju poroči Boya. V poročni noči pa se zgodi, da si Boy iz vsem neznanega vzroka vzame življenje. Leta so prešla in Iris je živela kot mondana dama sveta. Njene ljubavne afere so bile predmet najrazličnejših govoric v visokih krogih. Tudi Boyevo smrt so njej pripisovali. Končno je obolel še nje brat, in ko ga je poslednjikrat obiskala, se je slučajno sestala z Nevilleom, ki se je takrat že vrnil iz inozemstva in se nameraval ravno poročiti z Venice, nevesto, ki mu jo je oče izbral. Dva udarca naenkrat je morala zopet prenesti uboga Iris, in to ji je vzelo

zadnjo moč življenja. Že je kazalo, da se nje usoda vendarle obrne na boljše, toda težko preizkušena žena nikakor ni hotela, da bi zaradi nje morala nastati nova žrtev, zato je sklenila napraviti konec svojemu tragičnemu življenju. Sedla je v avto in v svojem razočaranem razpoloženju zapodila vozilo v največjem diru v drevo, ki je stalo ob cesti, in se ubila.

Greta Garbo igra v tem filmu lepo Iris, ki je ves svet ni mogel razumeti. Imeli so jo za slabo brezsrčno ženo, v resnici pa je bila dobra, kar je dokazala nje smrt. Vse življenje jo je tepla zla usoda, ki je bila z njo nadvse kruta. John Gilbert igra Nevillea. Krasno nam prikazuje mladeniča in dobrega sina, ki stoji čisto pod vplivom svojega očeta. Divno nam predločuje kolebanje med obema ženama: med čarobnolepo Iris, ki jo je ljubil od svojih mladeniških let, in med nedolžno svojo nevesto, ki mu jo je izbral oče.

Spodnji dve slike sta iz filma «Manolescu», ki ga je te dni predvajal kino Matica.

Buster Keaton snima

(Črtica k njegovim najnovejšim filmom «Športnik», «Pot skozi okno» in «24karatna nevesta».)

Filmski atelje! Vsepovsod ropot. Tu zabijajo žeblice, nameščajo dekoracije, režiserji kriče vseprek, samo v tihni sami dekoraciji je vse tiho. Režiser je odložil svoj megafon in razpravlja nekaj z Dorothy Sebastianovo, v kotu pa sedi človek, elegantno obločen, okoli njega polno ljudi, ki vsi molče. Buster Keaton je to in njegovi so-

igralci ob snimanju najnovejšega njegovega filma «Bustrova 24karatna nevesta». Treba si je izmisliti prav komično sceno, zato so vsi tako zamišljeni in tihi. Prvi izpregovori Buster. «Ha, jo že imam! Posneli smo sceno do tiste slike, ko nesem svojo ženo v sobo in jo položim na posteljo. Zdaj jo je treba sleči. To bo smešno, in pre-

pričan sem, da bo publika uživala ob tej velekomični situaciji. Precej dolgo traja, preden so vse priprave končane, končno da režiser znamenje, da se snemanje začne. Reflektorji zažare in v svitu nešteti električni žarnice se prikaže spalna soba povprečnega Američana. Buster

Keaton s svojim ledenim licem pridrevi v sobo s svojo mlado ženko na hrbtu in jo posadi na posteljo. Ali ne traja dolgo, že ona omahne in se zgrudi na tla. Povedati moramo namreč, da je bil Buster Keaton s svojo mlado ženo na veseli zabavi, kjer je ona malo pregloboko pogledala v kozarec, in moškičku ni kazalo drugega kakor da oprta svojo boljšo polovico na hrbet in odnese domov. Doma pa je imel velik križ z njo, preden jo je pripravil do spanja. Pobral jo je s tal in zopet posadil na posteljo, a ona se je čez nekaj časa zopet zvalila na tla. Končno se mu je le posrečilo, da je ostala tam, kamor jo je bil posadil. Ali sedaj, kako naj jo sleče? In dobra misel mu šine v glavo: škarje! S škarjami reže njeno obleko z vsem spodnjim perilom vred... To sceno lahko prišteva mo k najboljšim, kar jih je snimal Buster zadnja leta. Pri premieri tega filma v New Yorku je bilo toliko smeha, da je navdušena publika mesece in mesece oblegala kino, v katerem so igrali ta film.

Melodija krvi

(The river. — Prvi letošnji Foxov velefilm.)

Pod režijo slavnega Franka Borzagea je izdelala Foxova produkcija velefilm «Melodija krvi» ali, kakor so ga Nemci nazvali, «Prva žena v življenju». Prekrasno umetniško delo, duet ljubavi žene in preprostega

mladeniča. V glavnih vlogah že znani plavi orjak, oboževani Charles Farrell, njegova partnerica Mary Duncanova, prelepa in talentirana umetnica, ki si bo z uspehom tega velefilma brez dvoma tudi pri naš utrdila nevenljivo slavo. Vsebina filma je tale:

John si je sam iztesal majhen brod, s katerim se spušča po gorski reki nizdol v dolino. Odrasel je v gorah in še nikoli ni videl mesta. Mlad je in nedolžen. Ljubezni še ni okusil. Njegova želja je, da bi prišel do morja in spoznaval življenje v daljnem neznanem svetu. Zaradi plitve vode pa je primoran ostati preko zime v samotnem kraju, kjer grade velike množice delavcev v najtežjih okolnostih novo železniško progo. Delavci že odhajajo domov, ker se mora delo ustaviti do prihodnje pomladi. Bliža se strašna zima, ko sneg zamete vsa pota in prelaze.

FOT. KIESEL
BLN.

*Filmska zvijezda zaslugom Elida -
Daisy d'Or*

*otkrivena je prije tri godine
po Elida reklami.*

ELIDA SHAMPOO

Razen Johna ostane v tej planinski samoti samo še Rosmarie, čudna in tajinstvena žena. Ona hoče v tej samoti preživeti zimo sama v družbi s svojo črno vrano. Po naključju se John in Rosmarie spoznata in kmalu podleže John čaru te lepe žene. Neznana čudna čuvstva mu vstajajo v duši. Kdo je ta žena, ki ga s svojo bližino očaruje? Odkod prihaja? Kaj namerava?... Tudi Rosmarie je zadovoljna, da je mladenič ostal v njeni bližini. Zadovoljna je, ko vidi, kako mogočno vpliva nanj. Navajena je sicer bolj moških s kruto naravo in se čudi Johnovi plahi naturi. Zato tudi napravlja John nanjo ugoden vtis in kmalu vzplamti tudi v njenem srcu iskra ljubezni do lepega mladeniča. Zima je pritisnila in vso pokrajino pokriva debel sneg. Sama sedita v topli izbi ob ognju, a v njunih srcih vre kri in se vzbuja nova neznana strast. John se smrtno zaljubi v deklico, in tudi ona začne polagoma pozabljati svojega dosedanjega zaročenca inženirja Macka. Le črna vrana prhuta s krili v gajbici na zidu in jo spominja prošle ljubavi. V svoji čudni naravi pa vzlic vsemu odbija Johna, ki pobegne od nje v temno noč. Debla ogromnih dreves padajo pod sekiro v ljubezni razžaljenega mladeniča, ki je prvič v svojem življenju začutil, da je mož. Onemogel, napol zmrzel se vrne John na svoj zapuščen brod, in tu bi bil gotovo poginil, da ga ni opazil čuvaj bližnje železniške postaje, ki se je prav tedaj vračal z lova. Na svojih ramah je odnesel Johna v Rosmarijino kolibo. Sedaj je šele deklica spoznala, kaj je storila. V tem trenutku se je zavedla, kako ga ljubi. In storila je vse, da ga ohrani pri življenju. Ob njeni negi in strastni ljubezni je mladenič počasi popolnoma okreval. Zima je minila in sklenila sta, da na Johnovem brodu odpotujeta proti morju. Sneg se je začel tajati, reke so naraščale in že sta bila na ladji, ko se je Rosmarie nemudoma spomnila na vrano, ki jo je pozabila v koči. Odšla je nazaj, hotela ji podariti svobodo in jo izpustiti iz ujetništva. Ali glej! V tem trenutku se povrne Mack. Izkušala je pred njim pobegniti, ker ji je bil odvraten. Toda on jo vrže s strme pečine v razburkane valove gorskega veletoka. John pa, ki je videl pretečo nevarnost, se vrže v reko, reši svojo ljubljeno in odhiti z njo v naročju v daljni svet...

Beograjski bohem

Tradicija je ohranjena.

Že pred 30 leti je bil Beograd, kakor je tudi še v današnjih časih, pribežališče umetnikov brez svoje strehe. Vsi tisti revolucionarji predvojnje Avstrije, ki so jih ožigosali z usodnim »p. v.«, so se zatekli v prestolnico male Srbije in se ondi ustanovili. Rajši so gladovali v bratski Srbiji, kakor bi bili upognili svoj ponosni tilnik pred imperializmom črnega orla.

Matoš, genialni hrvatski bohem, je pobegnil pred avstrijskimi sodišči zaradi svojega hrvatskega ultranacionalizma, frankovec nem plus ultra, in pribežal v Beograd. Neglede na svojo politično barvo je ostal tam mil gost.

Potikal se je po cele dneve s svojimi hrvatskimi tovariši po skadarlijskih kavarnah, popival in imel najogljivejše govore proti Avstriji in — Srbiji. Z Vladislavom Petkovićem Disom in drugimi tedanjimi bohemimi je posedal podnevi po kalemegdanskih klopih in za mizo pri »Treh šesirih« ali pa pri »Šablji Dimiskije«.

Prinčip, Čubrilović, Jevdjević in še mnogi drugi iz »Mlade Bosne« so se zatekli v to mesto, kjer so dobili zavetje. Tradicionalna bohemska Skadarlija je veliko tega videla in slišala. Kolikokrat se je na njenih kockah odločevala usoda avstrijskega cesarstva. Najgenialnejše glave so se opotekale, kadar jim je zlezlo negotinsko ali pa smederevsko vino v lase, čez to kaldrmo, ki je ostala še iz turških časov in ki na njej zdaj kraljuje Tino Ujević, eden izmed naših najboljših pesnikov in nekronani vladar vseh bohemov še s pariškega Montmartrea.

Tin Ujević, ta najpopularnejša figura nočnega Beograda, oficijelni šef vseh, ki nimajo svoje strehe, v plateni ogoljeni obleki, zanemarjen, s slamnatim in napol preperelim klobukom na glavi ter z neogibnim šopom novin pod pazduho, vstaja redno ob šestih zvečer, potem pa hiti ves zasopel v kavarno »Pri mladem Arapinu«, kjer je štab beograjskih bohemov. To kavarno vodita dva po vsem mestu znana človeka: Pera Bums in čiča Sava Rajković, predvojni rokoborski šampion Srbije, hrust, visok več ko dva metra. Tam so: Gustav Krklec, najslajši srbski lirik in ljubljeneč beograjskih mladih deklet, Rade Drainac, pesnik in avtor knjige »Cirkus Drainac«, ki bo še to zimo prišla na svetlo, ter zaklet neprijatelj Tinov. Tin ga, menda iz milosti, kliče »šefa čikaških banditov«, a to so pesniki Dušan Jerković, avtor pesmi »Pesnik vagabund«, Luka Ristić, avtor »Bohemov«, in Sveta Milutinović, napol pesnik, napol igralec. Tam so še: Milan Dedinac, avtor »Modre ptice«, znani dramski kritik Desimir Blagojević, poet in novinar »Pravde«, Veljko Gligorić, kritik in avtor najnovejše kritike »Matoš, Dis, Ujević«.

Vpitje je grozansko. Ujević se po navadi jezi, ker vidi Drainca v kavarni. S težavo ga pomirimo in spravimo v skadarlijski mrak. Opetekamo se, prerekajoč se spotoma z žandarji, ki nikakor nečejo priznati razlike. Pri »Dveh jelenih« je nabito polno. Strune na ciganskih violinah pokajo, kupice lete po tleh — igralci slave začetek gledališke sezone.

— Zivioooooo Tiiiiin!

Tin odzdravlja z nasmeškom na ustih.

Kmalu nato se napoti cela drhal bohemov: pesnikov, slikarjev, novinarjev, igralcev, ki so še medtem prišli, med vpitjem in vreščanjem v slavno kavarno »Pri treh šesirih«, to »almo mater« beograjske boheme.

Tam so že tisti stari predvojni stalni gostje: Čiča Ilija, igralec, Joca Tanović, novinar, oče Valerijan Pribičević, Gavrilović, ki ga kličejo za »starega gospoda«, tudi igralec, in še več drugih. Po burnem pozdravljanju nastane tisto vsakdanje...

Ob treh po policijski uri se poiščejo lokali, ki so na skrivnem odprti. Kadar se dobi katera kavarna na dvanajstem kilometru, potem se tam junaško pričaka zora. Zora ni nikjer tako lepa kakor v teh bohemskih beznicah. B. D. Z. Ruffo.

Ali hočete izvedeti resnico o sebi? – Mi Vam jo povemo!

Nov način spoznavanja samega sebe.

Spoznanje samega sebe je težavno, če hoče človek o samem sebi povedati resnico, ne da bi se žalil. Poizkusite torej po naših navodilih! S pomočjo spodaj naštetih vprašanj si boste svoj značaj lahko sami določili. In ko boste videli, kakšen posebnost ste, poizkusite pri svojih prijateljih in znancih. Naj tudi ti osupnejo nad samim seboj. Prečitajte pozorno vsa vprašanja. Premislite hitro, pa dobro, in odgovorite z «da» ali pa «ne». Samo nikarte se izgovarjati sami sebi s «če» in «ampak»; samo «da» ali pa «ne» je pravi odgovor.

V prihodnji številki «Domačega prijatelja» dobite 32 ključev k prav toliko značajem. Če ste si odkrito odgovorili, dobite pod številko svojega ključa najvažnejše poudarke svojega značaja.

Vprašanja za moške.

(V prihodnji številki priobčimo vprašanja za ženske.)

Skupina 1:

- A. Ali ste malodušni, kadar se prebudite?
- B. Ali se Vam zde ljudje na cesti čemerni?
- C. Ali ste bili nesrečni v svojih poslovnih odnošajih?
- Č. Ali se vleče pri Vas kakšna skrb po tri leta?
- D. Ali mislite, da govorijo ljudje za Vašim hrbtom slabo o Vas?

Skupina 2:

- A. Ali se rajši sami odločite, kakor da bi čakali, da bo kakor bo?
- B. Ali mislite, da se dá doseči uspeh samo s poštenim prizadevanjem?
- C. Ali Vas prihajajo drugi radi za svet prašat?
- Č. Ali ste sami krivi svojih zmot?
- D. Ali hodite svoja pota?

Skupina 3:

- A. Ali imate trdne načrte glede svoje kariere za prihodnjih pet let?
- B. Ali ste si sami izvolili svoj poklic ali svoje opravilo?
- C. Ali bi sprejeli višjo službo, s katero je zvezanega velja ko več dela ali pa odgovornosti?
- Č. Ali je poglavitna dolžnost zakonskega moža, da skrbi, kolikor more, za svojo družino?
- D. Ali bi se rajši lotili samostojnega opravila kakor da bi sodelovali pri kakem podjetju?

Skupina 4:

- A. Ali so Vaše sanje neizpolnjive?
- B. Ali radi odlagate na jutri, kar bi prav za prav morali že danes storiti?
- C. Ali ste radi sami, kadar kaj premišlujete?
- Č. Ali Vas ljudje jeze?
- D. Ali ste nestanovitni delavec?

Skupina 5:

- A. Ali mislite, da hoče ženska moškega izkoriščati, kolikor se dá?
- B. Ali se Vam zdi narobe, če se kdo zgodaj oženi?
- C. Ali se ženske rade izgovarjajo?
- Č. Ali bi rajši stopili v klub, ki ima samo moške člane, kakor pa v klub, v katerem so moški in ženske?
- D. Če pride beda v hišo, ali potem ljubezen mine?

***

Odgovorite na vsako vprašanje svojih petih skupin z da ali pa ne, pa dobite ključ za svoj značaj. Če ste odgovorili v eni skupini na več ko dve vprašanji z da, spada številka te skupine k Vaši številki ključa. Zapišite si te številke v naravnem vrstnem redu od 1–5. Skupina, v kateri ste odgovorili samo na dve ali pa manj vprašanj z da, se ne šteje, nje številka se ne zapiše.

V prihodnji številki dobite 32 kombinacij števil, ki se dajo napraviti iz Vaših 5 skupin. Poiščite med njimi številko ključa, ki ste jo dobili pri sebi. pa Vam ona razodene Vaš značaj.

Kako se poišče številka ključa.

(Zgled.)

Skupina:	1	2	3	4	5
A	Da	Da	Ne	Ne	Da
B	Da	Ne	Da	Da	Da
C	Ne	Da	Ne	Ne	Da
Č	Da	Da	Da	Ne	Da
D	Ne	Da	Ne	Ne	Da
	Da	Da	Ne	Ne	Da

V treh skupinah prevladuje da, in sicer v skupini 1, 2 in 5. Dobimo torej številko ključa 125. Ko bi na pr. ne imela nobena skupina da več ko dvakrat, bi dobili številko ključa 0.

Pogovor o novih knjigah

IV.

V zbirki «Slovenski pisatelji», ki jo pod uredništvom priznanih strokovnjakov slovstvenih zgodovinarjev izdaja ljubljanska Tiskovna zadruga, je izšel letos tretji zvezek Zbranih spisov dr. Ivana Tavčarja. Uredil ga je — kot že prej VI., V. in IV. — prof. dr. Ivan Prijatelj. Knjiga obsega 464 strani (43 strani je urednikovih opomb, ki sijajno in široko tolmačijo posamezna težje umljiva mesta, črtajo zgodovinsko ozadje povestim in jih mestoma obširno razlagajo po snovi in virih), na čelu pa ima devet strani v petitu urednikovega uvoda, kjer prof. Prijatelj točno in sočno razbira potanek sledečih, v tem zvezku priobčenih novel: Otok in Struga, Tiberius Pannonicus, Kuzovci, Vita vitae meae in Janez Solnce.

Imenovana leposlovna dela je napisal Tavčar v letih 1881. do 1886., prvotno so bila, razen povesti Janez Solnce, ki je izšla v Hribarjevem «Slovanu», tiskana v «Ljubljanskem Zvonu», ki mu je bil naš pisatelj s Kersnikom, Levcem in Stritarjem izdajatelj in založnik, Fran Levec pa tudi odgovorni urednik. Vsa topla, živa, močna in pestra Tavčarjeva romantičnost, zmisel za čudovito pestrost davno preteklih časov, pa tudi prešerna, zdrava ironija, s katero riše pisatelj zlasti postranske osebe svojih povesti, sijejo iz teh novel in novelet, ki jih je dr. Prijatelj uvodoma pojasnil z vidika Levstik-Jurčičeve literarne dediščine, ob pogledu na dela takratnega nemškega pripovedništva, ki je deloma nekaj vplivalo na Tavčarja, in ob razboru pisateljve lastne umetniške individualnosti.

Novoleti «Otok in Struga», ki je najstarejša od vseh v tej zbirki (Tavčar jo je zamislil in odlomkoma spisal že kot visokošolec), smo pred leti videli dramatizirano v ljubljanski drami. Polna je romantike hudobne, črne, lene Krke in dveh starih gradov, ki se v njiju naročju odigrava močno romantično zabavna zgodba. Zelo za-

nimiv in značilen za pisateljev nastajajoči realistični razgled po življenju je stavek: ... Vi ste brez dvombe iz stare rodovine, in tisto dobro, katero si je zaslužil morda prvi vaših prednikov, uživate vi še sedaj. To dobro so uživali že tudi vsi vaši predniki, tako da je sedaj že izrabljeno na stotero načinov. Vidite, na plemištvu jaz ne dam ničesar in kot zdravniku (temu je položil pisatelj te pomembne besede v usta) mi je znano, da se po plemiških žilah pretaka ravno tista kri kakor po žilah beračevih. Morda še slabejša!...

Povest «Tiberius Pannonicus» se godi v Rimu za časa Nerona, «Kuzovci» pa spet v domovini, prav v Tavčarjevi Poljanski dolini, kjer se odigrava tudi naslednja zgodovinska podoba «Vita vitae meae» (Življenje moje ga življenja) v dobi verskih bojev slovenske reformacije. Obširna zgodovinska novela «Janez Solnce», ki ji je avtor posnel razgibano vsebino (XVII. stol.) po Dimitzevi Geschichte Krains, zaključuje to izvrstno knjigo, ki je po zaslugi prof. Prijatelja v vrsti slovenskih izdaj zbranih spisov edinstveno urejena in komentirana.

***

V Celju, v tiskarni bratov Rodetov in Martinčiča, je izdal v samozaložbi svoje «P e s m i» in fotografijo kaplan Anton Boštela. Knjiga na vseh 104 straneh obsega le malo dobrih verzov, mnogo pa nepesniškega, nezrelega, miselno in oblikovno nedonošenega blaga. Avtorju se bo treba še dokaj razgledati po čistih pesniških zbirkah, počuti ob svetlih, velikih umetniških pojavah. Za zdaj — če opustimo idejno plat, ki je često preveč prazno sentimentalna in včasih tudi neiskrena — v njegovem posebnem verskem libreu že na zunaj moti mahedravi nemuzikalno trdo pregibajoči se ritem mnogih Boštelaevih pesmic (prečesto se namreč šepavo prekopicujeta rast in padec ritma, ki ju štajersko naglašanje še občutneje meša). Moral bi tudi skrbneje izbirati rime in predvsem poiskati sočnejših, nenavadnejših pesniških okraskov, tropov in figur. Nekaj pesmi je fletnih, dojemljivih.

Zbirka ima štiri dele: subjektivno, razpoloženjsko liriko v prvem, socialno v drugem, pokrajinsko in priložnostno v tretjem in ljubezensko pa religiozno (svetopisemsko) v četrtem krožku.

Za zgled dve, tri pesmi.

Logarska dolina.

Zarje rumene,
trate zelene, (Župančič)
bele peči.

Vode studene,
cvetke medene,
mleko in kri.

Temni gozdovi,
jasni vrhovi,
sinje oči.

Ali pa iz prvega cikla eno življenjsko bodro poskočno:

Juhé! Godci.

Godci smo mi, veseli ljudje!
Drugi čemerni si glave belijo,
računajo, tehtajo, mučno skrbijo,
mi smo pa godci, veseli ljudje,
dobro nam gre!

Juhé!

— — — — —
Sladko je vino, še slajša dekleta,
najslajša prešerna svoboda brez mej;
vino izpiješ, poljubiš dekleta,
pesem zapoješ in romaš naprej!

— — — — —

Ti, ki nad nami z glavo zmaguješ
in sodbo nam pišeš, le naše poglej!
Ali si res junak nezmagljivi,
ali si bratec le farizej?

Mi smo pa godci, veseli ljudje!
Juhé!

Pa še tole iz socialnih, ki jim je — bolehnim nezakonskim detetom — kumoval Tone Seliškar.

Trbovlje.

Hoj, kam, može?

Kakor sence gredó...
Ogenj pritajen
v očeh jim gori,
nič ne greje,
samo skeli.

Z lučko v rokah
in sključeni
drug za drugim gredó
v črno zemljo
za kruhom —

***

Uredništvo mi je poslalo v poročanje še «Slovensko pesmarico», zbirko najpriljubljenejših narodnih in umetnih slovenskih pesmi, ki jo je uredil A. B., založila pa sta jo Goričar in Leskovšek v Celju (1928). Pesmarica (240 + XXII str.) je naslednica dr. Razlagove (1868), Železnikarjeve (1889) in leta 1910. izdane «Slovenske pesmarice», ne vsebuje pa pesmi naših slovanskih bratov, pač pa mnogo, mnogo besedil slovenskih umetnih in narodnih pesmi, ki jih ob tej ali oni priliki pojo pri nas v družbi, doma, v šoli in še drugod. Zbirka pa bi prav lahko bila manjša, zakaj precej pesmi, ki jih je urednik ponatisnil, nikjer ne pojo, zabeležene so pa itak že kje drugod, več je pa tudi takih, ki po tekstu ne veljajo dosti ali pa — zlasti danes — muzikalno nimajo nobenega pomena ali pa le bore malo. O ugotovitvi založništva, češ da «le redke so pesmi, ki se splošno pojejo, da bi jih ne bilo v zbirki», se poročevalec na žalost ni mogel prepričati, ker je prav pred kratkim čul v veseli pevski družbi dve lepi naši pesmici:

Dekle je na pragu stala,
svetle zvezde preštevala...

in:

Dobro jutro bog daj,
svoje ljube sem fraj (sem vkraj?)...

pa žal ne ene ne druge ni našel v omenjeni zbirki.

Tudi se ne strinjam z mnenjem prireditelja, da bi moral, «ker nam nikakor ne dela časti in ne pospešuje naše kulture (sic!)» v stari narodni pesmi nadomestiti žido s svilo, oringl (ringl) z uhanom ali še kaj takega. To je tu neprimerno in nespametno ozkosrčenje.

Zelo koristni in priročni pa sta obe pridejani kazali po abecednem redu naslovov posameznih pesmi in začetnih kitic, Marsikdo se bo okoristil tudi s Seznamom v zbirki zastopanih pesnikov, ki prinaša rojstno in eventualno smrtno leto, kraj in pokle, ter s potrebnimi opazkami, kje je k besedilom najti tudi glasbo.

Želimo k sklepu z založnistvom, «naj se z novo zbirko širi ljubav do lepega slovenskega petja, naj njene pesmice razveseljujejo in blažijo srca, naj donašajo tolažbo in bodrilo, naj pa tudi vžigajo ljubezen do rodu in lepe naše jugoslovenske domovine!» —

P. K.—n.

Nikakih skrbi ni več v jeseni

odkar ve vsaka pametna gospodinja, da se sadežni madeži dajo
lahko in sigurno oprati. — To omogoča edino SCHICHT^{OV}

RADION ki varuje perilo.

Kako in kje vzgajamo svoje otroke

(Nadaljevanje.)

Prazna vera, da bi mogla na pr. šola s poudarjanjem posameznih posebnih strokovnih vzgojnih in moralnih posebnosti brega človeka ali posebno dobrega državljanca, je že davno izginila. Danes ta dan vemo, da opravlja vzgojevalna umetnost lahko samo »babiško službo« v sokratskem smislu, da torej lahko razvije samo lastnosti, ki tiče v otroku. Tudi pri tem se bo morala varovati, da ne bodo nanjo preveč vplivale današnje zahteve družabne morale: naša naziranja, če že mislimo na pr. samo na seksualni moment, se izpreminjajo, kar ne more ostati brez vpliva na vzgojo in kar ima za posledico, da se nam zdi marsikaj popolnoma naravno, kar je veljalo prej za popolnoma zgrešeno ali celo za nedovoljeno. Vedno večji so krogi, ki uvidevajo potrebo, da pouče otroke o teh vprašanjih na čisto nedolžen način in da ne odgovarjajo na njih vprašanja s tistimi neumnimi lažmi o štokliji itd. Bržkone so spoznali, da ne smejo kot odrasli sami otrokom lagati, če jih hočejo prepričati, da je laž grda. O tem pa pri prejšnji vzgoji niso čisto nič premišljali, ker vzgoja, kakor smo že rekli, ni smatrala otroka za samosvojo stopnjo razvoja, ampak za nepopolnega odraslega.

Zgoraj omenjena spoznanja so seveda, kakor se samo po sebi razume, delovala tudi na najvažnejšo skupno vzgojevalno napravo, na šolo. Medtem ko so prej mislili, da je mogoče mladega človeka vzgajati samo s poukom, t. j. s prenašanjem znanja, so začeli zdaj spoznavati velikanski pomen razvijanja vse osebnosti poleg enostranskega bistrenja samega razuma. Zdaj vemo, da se osebnosti samo ob drugih osebnostih razvijajo. Najvažnejše je torej, da je učitelj sam osebnost. Poprej so tisto, kar je zgolj človeškega na njem, potiskali v ozadje in samo zahtevali, da je dober učitelj ali celo učenjak. Posledica te zahteve je bila tista smešna ali pa zaničevana prikazen »vtepača« iz nekdanih časov, ki ni mogel niti najmanj veljati za vzor človeka. Morda je res, da so dandanašnji izginili tako imenovani originali prejšnjih časov, na vsak način pa je že to velik napredek, da stremi tudi učitelj po resnični človečnosti in da ne deluje kot specialist za to ali ono učno stroko, ampak kot razumen kažipot in tovariš med svojimi učenci.

To vse se godi v prvi vrsti pri pouku samem, zato bi tudi bilo veliko vredno za tiste starše, ki ne vedo, ali vzgajajo svoje otroke prav ali ne, ko bi videli, kako ravna v šoli pravi učitelj: za vsemi podrobnostmi znanja, ki ga vceplja učitelj svojim učencem, se mora pokazati trdno obrisano svetovno naziranje, ki vse te reči šele združi v enoto in pripravi učenca do tega, da spozna pojem osebnosti.

V tem tiči prav za prav jedro vzgoje. Samo tisti sme res zahtevati, da ga sin ali hči sluša, kateri, ne da bi otroka kakorkoli silil, vzbuja v njem z vsem svojim bistvom občutek: takšen bi hotel biti tudi jaz! Blagor očetu in blagor materi, ki sta se izobrazila v takšno osebnost. Večinoma pa hočeta oba, da ju otroci ubogajo zato, ker sta jih spravila na svet. To naziranje, ki ga najboljši del moderne mladine po pravici odklanja, in z njim vred naziranje, da mora imeti starejša generacija brezpogojno avtoriteto nad mlajšo, je na vsem svetu izgubilo veljavo; tudi pri nas se bo moralo umekniti zahtevi, da se izkaže za pravega vzgojitelja samo tisti, ki si z neprestanim izpopolnjevanjem

Kajenje je strup!

Vsakdo se more igrati odvaditi zdravju škodljivega kajenja z našimi tabletami „EX“. Tekom 14 dni preneha kaditi tudi najstrastnejši kadilec, če je uporabljal tablete „EX“ trikrat na dan. So absolutno neškodljive. 1 omet 30 Din in poštnina. Popolna kura 5 ometov 145 Din franko. Razpošiljamo po povzetju.

„AURORA“, sekt. 58, Novi Sad
Željezniška ulica 38.

samega sebe pridobi spoštovanje in ljubezen svojih otrok.

Silna moč zgleda, ki deluje samo z nazornostjo, je potisnila v ospredje zahtevo po kolikor mogoče tesnem stiku med učiteljem in učenecem. Vse moderne šolske reforme izražajo zahtevo, da vzgojitelj svojega učenca tudi resnično pozna, ne samo kot objekt, ki nanj prenaša svoje znanje, ampak tudi kot človeka.

Najgloblje ponikne učitelj v osebnost učenca z vsemi tistimi novotami, ki nanje starši kaj pogosto gledajo z neprikritim nezaupanjem in ki jih je prinesla moderna šolska reforma v vseh državah (navduševanje za sport, mesečna potovanja, ogledovanje različnih zavodov, izvrševanje semestralnih del itd.). V vseh teh rečeh se kaže korenita izprememba med zdaj in nekdanj, ko je bil učenec še samo učni objekt, medtem ko se zdaj, ko se gleda največ na njegovo samostojnost, tako rekoč loti sam svoje vzgoje, na vsak način pa z roko v roki dela z učiteljem.

To nasprotje nasproti preteklosti starejša generacija zato tako neprijetno občuti, ker ima za naravno posledico, kakor vse kaže, večjo samozavest mladine. Nikar pa ne mislimo, da ni bilo tako tudi že prej, samo da je zgradila mladina, ki se je čutila v domači hiši odvisna na vse strani tako rekoč zid med seboj in odraslimi, za katerim je živela svoje posebno življenje. Danes ta dan, ko smejo polagoma — malo tudi po zaslugi mladinskega gibanja — starši in vzgojitelji gledati v resnično življenje mladine, vzbujajo to življenje seveda na prvi pogled strah. Zato sodijo zlasti države, ki so bile posebno konservativne v vzgojnih vprašanjih, po navadi nepravilno o svoji mladini, medtem ko so se ravnali po drugih državah že davno pred vojno po teh pedagoških spoznanjih.

Bilo bi seveda napak, ko bi poleg vzgojevalnih uspehov, ki jih vodi stik med učitelji in učenci, podcenjevali uspeh pouka. Moderno življenje zahteva, zlasti pri nas zaradi nesrečnih gospodarskih razmer, veliko različnega znanja, če se hoče mlad človek preriniti skozi življenje. Čim višja je stopnja, do katere bi se rad dokopal — in prav razveseljivo je, da je nagon do izobrazbe po svetovni vojni čedalje močnejši — tem večji je tudi obseg znanja, ki se zahteva od njega. Če je tudi obžalovanja vredno, da so se v prav posebno veliki meri zvišale zahteve posameznih stanov glede števila in obsega izkušenj, se vendar ne more posameznik, in niti celota ne, upirati temu razvoju, ki se zdi, da je potreben za določeno kulturno stopnjo. Tudi v najbolj svobodni državi na svetu, v Ameriki, so se pričeli zdaj oprijemati tega pojmovanja o važnosti izkušenj. (Konec prih.)

Steklo in mramor

*se težko čisti. — V ta namen
služi najboljše in ne pušča prask*

SCHICHTOV OMINOL

PRAKTIČNI NASVETI

Marelične rezine.

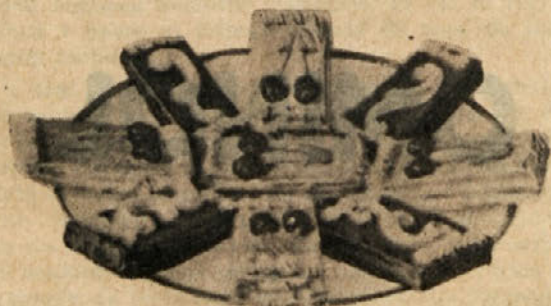
18 dkg moke, 14 dkg sirovega masla ali pa masti, malo limonovih lupin, 7 dkg zmletih lešnikov, 7 dkg sladkorja, pol zavitka dr. Oetkerjevega pecilnega praška in nekaj vanilina vgnemo, razvaljamo in v pekači svetlo spečemo. Nato razrežemo pecivo na

dva enaka dela. Eno polovico namažemo z marelično marmelado in jo pokrijemo z drugo polovico. Nato zrežemo pecivo na lepe rezine, jih prevlečemo s čokoladno glazuro in potresemo z na drobno sesekljanimi pistacijami.

Kremove rezine Dibona.

7 žlic sladkorne moke vmešamo s 7 rumenjaki in pridenemo nastrgano lupino od ene

limone, 5 žlic moke in trd sneg od 7 beljakov. Na pekačo položimo bel papir, ga dobro po-

mažemo s sirovim maslom, vlijemo nanj testa in ga svetlo spečemo.

Iz dr. Oetkerjevega praška za čokoladno ali vanilijevo kremo »Dibona« napravimo gosto kremo in jo mešamo toliko časa, da se shladi, nakar ji pridenemo za oreh sirovega masla. Ko je pecivo mrzlo, ga prerežemo in napolnimo s to kremo, nato ga zopet sestavimo in zrežemo v lične rezine. Rezine okrasimo (obrizgamo) s stepeno smetano ali z glaziranim sadjem.

Dr. Oetkerjev rdeči zdrob.

Od pol litra vode odlij šest polnih žlic v majhno skodelico in stresi vanjo en zavitek dr. Oetkerjevega rdečega zdroba, ostanek vode pa zavri z 10 dkg sladkorja. Ko je voda zavrela, nalij vanjo pripravljeno zmes,

jo dobro premešaj in pusti, da še malo povre. Kuhani rdeči zdrob vlij v stekleno skodelico ali pa, če ga hočeš stresti (prevrniti), v posodo, ki si jo prej z mrzlo vodo dobro izplaknila. Če hočeš ta zdrob opoldne prinesiti na mizo, ga je treba že prej ta večer pripraviti. Za omako napravi vanilijevo mlečno omako, ki jo pripraviš z dr. Oetkerjevim praškom za vanilijeve omake.

*

Kako očistimo rokavice iz pralnega usnja. V 1 l vroče vode raztopi $\frac{1}{4}$ kg prav na drobno nastrganega jedrnatega mila, prilij 3 žlice kamenega olja, 1 žlico salmijaka in kakor oreh velik košček sode. Vse to mešaj tako dolgo, da se prične peniti, potem pa položi umazane rokavice v to tekočino, kjer jih pusti čez noč. Drugi dan jih ožmi in čiste bodo. Meneati jih ne smeš. Nato jih izplakni še v čisti vodi, vzemi staro frotirko, deni vanjo najprej eno rokavico in frotirko malo zavij, nakar vtekni vanjo še drugo rokavico. Potem je pa najbolj pripravno, da primeš ta frotirko dva, vsak na eni strani, in jo močno ovijeta. Ko je to storjeno, vzemi rokavici iz frotirke in ji obrni, nakar ji obesi na nitko, da se na zraku posušita.

Svetlobarvni damski čevlji postanejo kmalu zamazani in nerabni, zato jih je treba hitro prebarvati z znano barvo za usnje »Vilbra«.

Kako odpravimo madeže od kave iz obleke. Iz platnega perila odpravimo madeže od kave najhitreje tako, da jih izperemo z milom in boraksom, iz svilene blaga pa jih odpravimo najlaže s tem, da kanemo kapljico glicerina nanje, počakamo, da svila popije glicerina, potem jih pa izperemo z mlačno vodo.

Če hočeš, da se ti preneha kolcat. Vzemi skodelico in jo napolni do polovice z vodo, mlekom, čajem ali pa kavo. Položi potem žlico z držajem tako čez rob skodelice, da bo med skodelico in držajem žlice prav majhna špranja. Skoz to špranjo srebrni potem počasi tekočino, in kolcanje preneha.

Kako popravimo razbite mramorne ploče. Razbite mramorne ploče lahko zopet zlepiš, če jih namažemo z mešanico rumenjaka in neugašenega apna in pritismo močno drugo na drugo. Rumenež in neugašeno apno je treba zmešati, da se dobro zgosti, potem pa hitro namažati na obe ploči, ker se ta mešanica hitro strdi. Kar priteče izmed obeh ploč, ki smo ji pritiskali drugo na drugo, je treba hitro odstrgati. Zlepljeni ploči naj počivata mirno nekaj dni.

Kako odpravimo madeže od sadja iz obleke. Če dobimo madeže od sadja v obleko, jih odpravimo najlaže tako, da jih izperemo z milom in mlačno vodo. Večkrat je dobro, da jih potaknemo za dalje časa še v mleko. Če jih na ta način ne spravimo iz obleke, pomočimo pomazani del obleke še v chlorovo vodo in denemo za nekaj časa na

Slabokrvnosti in bledeči je največkrat vzrok pomanjkanje apetita in slabe prebave. Z uporabo „Planinka“ zdravilnega čaja pospešimo apetit, si uredimo prebavo in s primerno hrano dosežemo zaželjeni uspeh.

Zahtevajte v lekarnah samo pravi „Planinka“ zdravilni čaj, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v plombiranih paketih po 20 Din z napisom proizvajalca:

Lekarna MR. L. BAHOVEC, Ljubljana

solnce, da se posuši. Najboljši je Eau de favelle, ki ga je pa treba prej precej razredčiti.

RADIO-TEHNIKA

Tone Poljšak

LJUBJANA

Aleksandrova cesta št. 5

Najcenejša
Najsolidnejša
Najstrokovnejša

RADIO-TVTRDKA

V Sloveniji prvi specialist za aparate s priključkom na električni tok

Damska zimska garderoba se modernizira po najnovejših modelih za sezijo 1929./1930.

v modnem salonu

A. PAULIN

Kongresni trg št. 5

Ali ste že poravnali naročnino?

Vaši barvasti čevlji bodo kakor novi, ako jih barvate z Brauns,

Vilbra
barvo za usnje!

Tudi aktovke, kovčegi, usnjati stoli itd. vse izgleda kakor novo!

Dobiva se v vseh drogerijah ter trgovinah z barvo in usnjem!

Tovarna barv
Viljem Brauns, Celje.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13,

sprejema hranilne vloge in jih dobro obrestuje.

Daje posojila pod ugodnimi pogoji.

PROJA

špecialne kavine mešanice

so sestavljene iz najfinejših vrst kave.

Zato so neprekosljive v kvaliteti!

*Mi pijemo
„Proja“
sladno kavo*

„Proja“ sladna in dvojno sladna ječmenova in ržena kava
je redilna in zdrava, zelo priporočljiva Vaši deci kakor tudi bolnikom.

Kdor ljubi svoje zdravje, uživa „Proja“ sladno kavo.

Pri nakupu pazite na naše originalne zavitke!

ZADRUŽNA BANKA v Ljubljani

Miklošičeva cesta šte. 13

v lastnem domu — vogal Pražakove ulice in Miklošičeve ceste

*sprejema hranilne vloge in jih ugodno obrestuje,
izvršuje vse denarne posle,
daje posojila,
pošilja denar v inozemstvo,
prodaja in nakupuje devize, valute, efekte;
ima zelo ugodne zveze z Ameriko.*

Priporoča se za vse gospodarske transakcije.

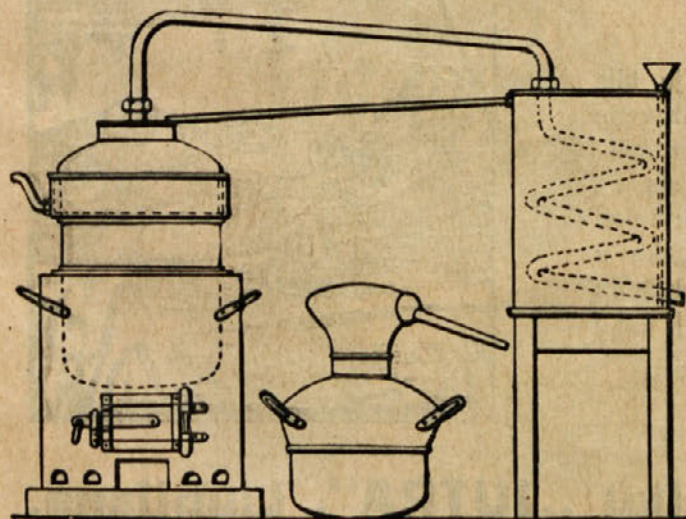
Nova „JUGOMETALIJA“

družba z o. z.

TOVARNA:
Kolodvorska ulica 18

LJUBLJANA

Telefon 2729

Sedaj je čas,
da si ugodno nabavite najboljše
bakrene kotle za
žganjekuho, kotle
za pralnice

in druge bakrene izdelke.

Najugodnejši nakup razne kuhinjske posode, servisov za kavo in čaj, kadilnih garnitur, svečnikov, vaz za cvetlice, kotlov za sneg, posod za premog in predpečnikov, železnih sank za otroke in odrasle ter drugih

vsakovrstnih pločevinastih predmetov lastnega izdelka.

Mali bralci!

Kdor si želi zanimivih povestic, naj kar hitro naroči lepo knjigo, ki stane samo Din 13.—, ki opisuje doživljaje

PRINCESKE ZVEZDANE.

120 mičnih risb.

67. risba:

Žabja krvnika sta vlekla čarovnico na morišče, toda njen sinko je stekel k Cvetki in zaprosil, prelivaje bridke solze: „Oh, daj, da ostane moja mamica živa. Tako rad jo imam! Priden bom, nikomur ne bom več nagajal.“

Ali pa knjigo o doživljajih

KRALJA DEBELUHA IN SINKA DEBELINKA,

ki sta doživela res strahotne reči, a so se vse srečno iztekle. Tudi ta lepa knjiga stane samo Din 13.—.

82. risba:

In zdaj sta videla, zakaj je bila štokrlja v takih strahih, zakaj iz vode se je prikazala ostudna glava z lokavimi, prežečimi očmi; sedela sta na krokodilu! — „Dober dan!“ je rekel krokodil. „Ali bo žena vesela, ko ji prinesem tak slasten priboljšek!“ In brzo je odplaval dalje. Joj, joj, kako sta trepetala malčka!

Knjige se naročajo in dobivajo

v oglasnem oddelku „JUTRA“, Ljubljana,

Prešernova ulica šte. 4.

Prešernova ulica šte. 4.

Gospodinje! Zahtevajte pri Vašem trgovcu

ki ostane dolgo časa svež.

Cenjene gospodinje opozarjamo, da je Depa najboljši družinski kruh.

„PROJA“ terpentinska krema daje usnju lep blesk ter ohranjuje usnje.

Kdor varčuje, uporablja edino „PROJA“ terpentinsko kremo!

Smešnice.

Sosed je povedal, da bo prihodnji teden platno prodajal.

Janezek, ki nosi še razklane hlače, vpraša: «Mama, ali bodo stric tako platno prodajali kakor jaz?»

«Torej, obtoženec, svojo ženo ste v jezi ubili? Ker še niste bili doslej kaznovani, bo vaš račun za zdaj sorazmerno lahek. Ali to si zapomnite: ob recidivi vas bomo pošteno zašili. Saj menda veste, kaj je recidiva, a?»

«Reci... reci... Kako?»

«Diva, recidiva!»

«Diva je menda prva igralka v kinematografu, če se prav spominjam?»

«Ah, kaj še, recidiva je, če še enkrat ubijete svojo ženo.»

Današnji tipi in dovtipi.

Režek: «Jaz da bi bil preveč občutljiv! Niti malo ne. Vedite, da sem prvi, ki se smejem svojim ubogim za blodam...»

Šega: «Kako veselo morate živeti!»

«Kadar pojem, nič več ne vidim, občinstvo popolnoma izgine.»

«I, saj ni čudo!»

Potrpežljivec.

Vratar oznanja ravnatelju zavarovalne družbe: «Gospod, v sprejemnici čaka gospod, ki hoče po vsej sili do vas.»

«Naj vstopi!»

Prikazal se je moški in pričel razburjeno: «Gospod, na vsak način moram dobiti zadoščenje... V mojem stanovanju je požar naredil škodo.»

«Dobro. Koliko pa znaša?»

«Zavesa pri vratih je zgorela...»

«Drugega nič? Se bo že napravilo. Pa kdaj se je to primerilo?»

«Pred osmimi leti... Veste, gospod direktor, žena mi poslej ne da pokoja. Venomer gode: Pojdi v zavarovalnico, pojdi v zavarovalnico... Pa sem izgubil potrpljenje in sedaj sem tu!»

Gentleman v vlaku.

Albionec: «Ali vam je dim zopr, gospa?»

Dama: «Nikakor ne, gospod.»

Albionec: «All right! Drugače bi vam bilo nerodno, ker, veste, jaz jako dosti kadim.»

«Glej, vozni imaš na robu! Kaj to pomeni?»

«Žena mi ga je naredila, da ne bi pozabil oddati nje-nega pisma na pošto.»

«Ali pa si ga vrget v nabiralnik?»

«Bogme, nisem. Pozabila mi ga je izročiti!»

Kalin je zvedel, da je pravkar ovdovela ženska, s katero je bil svoje dni zaročen.

«Kako sem imel dober nos, da se nisem poročil z njo,» vzklikne možak, «sedaj me ne bi bilo več na svetlu!»

SALDA-KONTE
ŠTRACE — JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE — MAPE
KNJIŽICE ZA ODJEMALCE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

**KNJIGOVEZNICA
K. T. D.**

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA ŠTEV. 6
(II. NADSTROPJE)

U.S. DEPARTMENT OF THE INTERIOR
BUREAU OF LAND MANAGEMENT
WASHINGTON, D.C. 20250